

JIHO ČESKÁ UNIVERZITA V PRAZE Fakulta ekonomických studií BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra aplikované matematiky a informatiky

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

Demografické determinanty rozvoje cestovního ruchu a služeb na Těbošsku

Vedoucí bakalářské práce

RNDr. Renata Klufová, Ph.D.

Autor

Martina Adamcová

2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra aplikované matematiky a informatiky

Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina ADAMCOVÁ**

Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Demografické determinanty rozvoje cestovního ruchu a služeb na Třeboňsku**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je sofistikované zhodnocení demografické podmíněnosti rozvoje cestovního ruchu a služeb na Třeboňsku klasickými statistickými metodami i metodami prostorové analýzy dat. Součástí práce bude nejen ověření hypotéz podmíněnosti rozvoje cestovního ruchu a služeb vybranými demografickými determinantami, ale také hodnocení jejich vývoje a nabídky v čase. Vlastní analytická část by měla posloužit pro navazující doporučení dalšího vývoje daných odvětví v oblasti.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury - popis vhodných metod.
2. Akvizice dostupných dat, jejich příprava pro analýzu v prostředí GIS.
3. Vlastní analytická část (prostorový model, testování hypotéz, hodnocení vývoje v čase).
4. Závěry a obecná doporučení.

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA APLIKOVANÉ
MATIKY A INFORMATIKY
262 01 ČESKÉ BUDĚJOVICE

Rozsah grafických prací: 20 map či výkresů

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Fotheringham, A., S., Brundson, Ch., Charlton, M. Quantitative Geography: Perspectives on Spatial Data Analysis. SAGE Publications, 2002, 270 pp.

Robinson, G., M. Methods and Techniques in Human Geography. Wiley, 1998, 556 pp.

Fotheringham, A., S., Wegener, M. (eds.) Spatial Models and GIS: New Potential and New Models. Taylor and Francis, 2001, 279 pp.

Bailey, T., C., Gatrell, A., C. Interactive Spatial Data Analysis. Prentice Hall, 1995, 413 pp.

Stillwell, J., Clarke, G. Applied GIS and Spatial Analysis. Wiley, 2005, 406 pp.

Klufová, R. Cestovní ruch Třeboňska. Disertační práce, PřF UK, Praha, 2003, 134. s.

Havrlant, J. Geografické aspekty rozvoje cestovního ruchu a rekreace v Jeseníkách. Disertační práce, KERG PřF UK, Praha, 1992, 212 s.

Bičík, I. a kol. Druhé bydlení v Česku. PřF UK, Praha, 2001, 167 s.

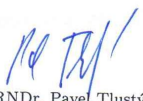
Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Renata Klufová, Ph.D.**
Katedra aplikované matematiky a informatiky

Datum zadání bakalářské práce: **20. února 2009**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. dubna 2010**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (25)
370 05 České Budějovice

prof. RNDr. Pavel Tlustý, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 30. dubna 2009

Prohlášení

Prohláším, že jsem bakalářskou práci na téma Demografické determinanty rozvoje cestovního ruchu a služeb na Těbošsku vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

V Těbošsku 14. 4. 2010

Martina Adamcová

Poděkování

Poděkování vedoucí práce RNDr. Renatě Klufové, Ph.D. za pomoc, rady a připomínky při zpracování této práce.

Součástí poděkování pracovníkům MAS Těbošsko za poskytnuté materiály a příjemnou spolupráci. V neposlední řadě poděkování také své rodině za trpělivost a podporu.

Obsah

1. Úvod.....	8
2. Vymezení regionu T ebo sko	9
2.1. Obce regionu.....	10
3. Charakteristika oblasti	12
3.1. Krajina a p íroda	12
3.2. Biosférická rezervace	13
3.3. CHKO T ebo sko	14
3.4. Národní p írodní rezervace	15
3.5. Vodní toky, rybníky a rybníká ství	15
3.6. Historické památky a zajímavosti	17
3.7. Láze ství.....	19
4. Cestovní ruch a slufby na T ebo sku	20
4.1. Cestovní ruch jako pojem.....	20
4.2. Slufby v cestovním ruchu.....	21
4.3. Cestovní ruch na T ebo sku	23
5. Demografický vývoj na T ebo sku	27
5.1. Vývoj a charakter lidského osídlení	27
5.2. Architektura	28
6. Regionální rozvoj	29
6.1. Teorie regionálního vývoje.....	30
7. Geograficky váfená regrese	32
8. Cíle a poufítá metodika ó cíle, hypotézy, metodika	35
8.1. Hypotézy.....	35
8.2. Metodika.....	35

8.3.	Demografické determinanty	36
9.	Vlastní analytická část o testování hypotéz.....	37
9.1.	Analýza vývoje počtu obyvatel.....	42
9.2.	Analýza indexu stáří.....	43
9.3.	Analýza indexu závislosti.....	44
9.4.	Analýza počtu obydlených a neobydlených domů, potenciálně sloužících k rekreaci.....	46
9.5.	Analýza ploch vhodných k rekreaci.....	48
9.6.	Analýza podnikatelských subjektů	50
9.7.	Analýza příjmů obcí.....	52
9.8.	Analýza míry nezaměstnanosti	54
9.9.	Analýza počtu registrovaných osobních automobilů	56
9.10.	Analýza vzdálenostní struktury.....	58
9.11.	Analýza geograficky vážené regrese.....	59
10.	Vyhodnocení demografických determinant a navazující doporučení.....	63
10.1.	Vyhodnocení.....	63
10.2.	Navazující doporučení.....	68
11.	Závěr	72
12.	Summary	73
13.	Přehled použité literatury.....	74
13.1.	Internetové zdroje.....	75
14.	Seznam tabulek a obrázků	76

1. Úvod

Cestovní ruch je jedním z nejvýznamnějších odvětví národního hospodářství ČR. Cestovní ruch vytváří téměř 10 procenta hrubého domácího produktu a zaměstnává téměř 1 milionu osob. Pomáhá překonávat regionální disproporce a tím posiluje ekonomickou i sociální soudržnost. Cestovní ruch je zároveň spojen s potřebou odpočinku, která je v dnešní hektické době jednou z mála možností, jak uniknout každodennímu stresu.

Pro bakalářskou práci „Demografické determinanty rozvoje cestovního ruchu a služeb na Těbošsku“ byl zvolen region Těbošsko vzhledem ke své jedinečnosti, co se přiroditě týče. Tato krajina nevznikla samovolně, ale vytvořili ji lidé. Region tvoří Chráněná krajinná oblast Těbošsko s přírodními oblastmi a Biosférická rezervace UNESCO.

Teoretická část se zabývá popisem tohoto regionu, především jeho vymezením, v etnicky zkoumaných obcích a dále jsou zde popsány hlavní devizy tohoto regionu – příroda, rybníkářství, lázeňství. Je zde uveden současný stav cestovního ruchu na Těbošsku a také shrnut vývoj a charakter lidského osídlení. Tato část se také věnuje teoriím regionálního rozvoje a geograficky vážené regresi.

Analytická část zkoumá vybrané demografické determinanty, které představují možnosti rozvoje cestovního ruchu v tomto regionu. Dle výsledků šetření v jednotlivých obcích a mikroregionech jsou předpoklady pro cestovní ruch a navržena doporučení pro další rozvoj v této oblasti.

2. Vymezení regionu T ebo sko

Region se nachází v Jiho eském kraji a rozkládá se jihovýchodní ástí Jifních ech v ploché rybní ní pánvi, kterou protéká eka Lufnice. Jeho rozloha je 70 000 ha a nadmo ská vý-ka 410 - 540 m n. m. Podstatná ást oblasti leží na území okresu Jind ich v Hradec, okrajov zasahuje do okres Tábor a eské Bud jovice. Vyzna uje se venkovským charakterem s p evahou malých obcí.

Tento region se skládá celkem ze ty mikroregion : T ebo sko, Vitorazsko, e icko a Veselsko, které lze podle Vávry (2010) charakterizovat takto:

T ebo sko je nejv t-ím mikroregionem a zároveň ekonomicky nejsiln j-ím. Nejd leflit j-ím a nejznám j-ím prvkem T ebo ska je T ebo ská rybní ní soustava. Nejv t-í ekonomický potenciál zde má láze ství a cestovní ruch, ze zpracovatelských prmysl je tradi ní pivovarnictví, sklá ská výroba, zpracování d eva a výroba prefabrikát a stavebních hmot. emeslná lidová výroba tu má zastoupení v podob keramických dílen. P ímo v srdci T ebo ska leží m sto T ebo , významné turistické centrum a bývalé st edisko roflmberského panství s mnoha památkami a dobrými mofnostmi ubytování i stravování. T ebo sko je dosaflitelné z Jind ichova Hradce, Veselí nad Lufnicí i Tábor a eských Bud jovic.

Vitorazsko je geomorfologicky sou ástí T ebo ské pánve. Na jihu a východ je tento mikroregion ohrani en hranicemi s Rakouskem. Na západ a na severu je ohrani en pouze hranicemi katastr lenských obcí. Tato ást území byla d íve sou ástí Rakouska, ale na základ Saint-Germainské smlouvy bylo v roce 1920 op t p ipojeno k tehdej-ímu eskoslovensku. P írozeným centrem regionu jsou eské Velenice.

e icko je venkovská oblast v severovýchodní ástí jiho eského kraje, centrem je m sto Karda-ova e ice. Nejv t-í atraktivitou tohoto území je zámek ervená Lhota. Ve v t-in zdej-ích obcí se nacházejí prvky drobné architektury (kapli ky, k íflky, boflí muka). Regionem vede dálková mezinárodní cyklotrasa Greenways Praha ó Víde .

Veselsko je severovýchodní vstupní branou do atraktivní oblasti samotného Těbošska. Region je charakteristický zdobnou architekturou selského baroka na zemědělských usedlostech. Centrem je město Veselí nad Lužnicí, které je hospodářským i kulturním střediskem celé oblasti. Podél ústí regionu se nachází obrovské jezero s kvalitní pitnou vodou (Vávra, 2010).

2.1. Obce regionu

Sledovaný region Těbošsko zahrnuje celé území CHKO Těbošsko a přilehlé oblasti. Je vymezen 55 obcemi:

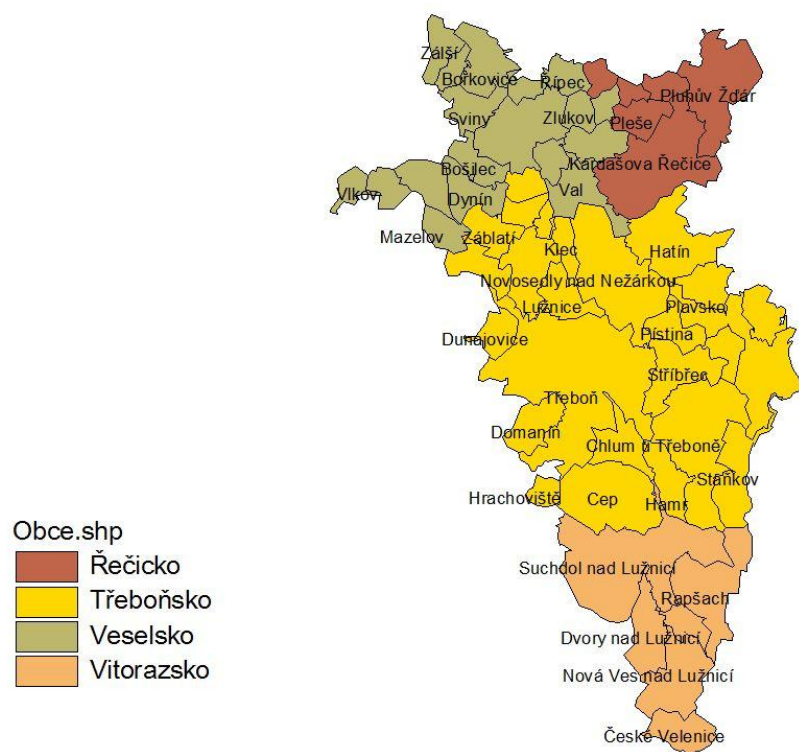
Těbošsko - Cep, Domanín, Dunajovice, Frahelč, Hamr, Hatín, Hrachovič, Chlum u Těboš, Klec, Lásenice, Lomnice nad Lužnicí, Lužnice, Majdalena, Novosedly nad Nefárkou, Pístina, Plavsko, Pondraž, Pondrážka, Přibraz, Smrčov, Stráž nad Nefárkou, Stávkov, Střítec, Těboš, Záblatí.

Vitorazsko - Česká Velenice, Dvory nad Lužnicí, Halámky, Nová Ves nad Lužnicí, Rapach, Suchdol nad Lužnicí.

Veselsko - Borkovice, Bošilec, Drahotovice, Drahov, Dynín, Mazelov, Mafice, Neplachov, Pípec, Sviny, Újezdec, Val, Veselí nad Lužnicí, Vlčkov (TA), Vlčkov (B), Zálč, Zlukov, Vlčkov.

Vešcko - Dobruška, Kardašova Řečice, Pleš, Pluhov, Přibor, Višňová, Záhoří.

Sledované mikroregiony jsou znázorněny na obrázku 1.

Obrázek 1 - Obce regionu

Zdroj: vlastní zpracování

3. Charakteristika oblasti

Těboško charakterizují především ojedinělé přírodní podmínky a významné atraktivita cestovního ruchu.

Peváňská část Těbošské pánve je chráněna formou chráněné krajinné oblasti. Přestože je krajina Těboška už po staletí kultivovaná lovem, zachovaly se zde velmi cenné přírodní hodnoty, které jsou chráněny na národní i mezinárodní úrovni. Je to unikátní oblast s dochovaným přírodním bohatstvím.

3.1. Krajina a příroda

Krajina byla utvářena lovem již od 12. století. Pevná močálovitá oblast byla postupně přetvořena na síť umělých stok a uměle zakládaných rybníků. Dnes představuje dokonalý systém postupných koordinovaných úprav a zásahů do krajiny.

Reliéf Těboška má charakter velmi ploché sníženiny se stupovitými okraji, zejména v jižní části. Stíhají se zde vodní a zemědělské plochy s typickým osídlením i lesními porosty. Pro Těbošskou pánev je charakteristický častý výskyt inverzních situací s bezvětřím, kdy se často vyskytují mlhy.

Příroda na Těbošku se vyznačuje existencí mnoha cenných biotopů a díky tomu se zde nachází i velký počet vzácných druhů rostlin i živočichů. K nejvzácnějším biotopům patří rozsáhlá pechodová rašeliniště. Vzácné druhy rostlin se vyskytují především v těchto těbošských rašeliništích a na rašelinných loukách. Nachází se zde i mnoho druhů chráněných bezobratlých živočichů a z obratlovců patří k těm nejčastějším vydra říční a orel mořský, pro kterého je tento region každoročním zimovištěm. Ptactvo vobecně je nejčastějším pokladem Těboška, které leží na významné evropské křižovatce jejich tahů mezi severem a jihem Evropy. Velkým bohatstvím jsou i rozsáhlé jehličnaté i

listnaté lesy, jeffl zde zaujímají 42% plochy, ov-em významnou sou ást flory tvo í také hrázové porosty mohutných staletých dub (Friedl, 1991).

V sou asnosti je na celém území T ebo ska p es 200 strom chrán ných státem. Mnoffství t chto strom není jedinou dominantou, ale umofl uje trvale p eflívat ohroffené faun a fló e, cofl je nezbytné pro udržení druhové rozmanitosti v tomto regionu (Jeník, 1996).

3.2. Biosférická rezervace

T ebo sko bylo za azeno v r. 1977 v rámci programu š lov k a biosféraõ do síť biosférických rezervací UNESCO jako oblast mimo ádného p írodov deckého významu. Pro své kvality se T ebo sko stalo jednou z -esti biosférických rezervací vyhlá-ených v tomto programu. Tam, kde d íve bývaly souvislé lesy a mo ály, existuje dnes soustava p tí set rybník , les , vodních tok , luk, polí a sídel.

T ebo ské mok ady a vodní plochy jsou od roku 1990 chrán ny podle Ramsarské konvence (Úmluva o mok adech, majících mezinárodní význam zejména jako biotopy vodního ptactva) pod názvem šT ebo ské rybníkyõ. Od roku 1993 je mezi tzv. Ramsarské lokality zahrnuta i ást ra-elini- jako šT ebo ská ra-elini-t õ. T ebo sko je i mezinárodn významným územím z ornitologického hlediska (Important Bird Area podle ICBP, nyní BirdLife International). Nejcenn j-í ásti tohoto území jsou chrán ny v síti maloplo-ných chrán ných území, z nichffl 5 má statut národní p írodní rezervace (Jeník, 1996).

3.3. CHKO Těbošsko

Chráněná krajinná oblast Těbošsko byla zřízena výnosem Ministerstva kultury SR ze dne 15. 11. 1979. Jedná se o mimoplošnou oblast mezi národními velkoplošnými chráněnými územími zejména proto, že se jedná o jedno z mála území vyhlášených v rovinnaté krajině, která byla po staletí ovlivňována a kultivována člověkem. Přesto se zde zachovaly mimořádně cenné přírodní hodnoty. Na mnoha místech lze ještě pozorovat harmonickou krajinu, kde jsou lidské aktivity v určité rovnováze s přírodou. Přesobí člověk se zde v minulosti neprojevovalo nikde, takže i dnes po 800 letech osídlení zdejší krajiny nezmizely ani charakteristické přírodní biotopy, ani významné druhy přírodních biotopů.

Další významné ochranné statuty dílčích území Těbošska představují kromě vyhlášených a navržených maloplošných chráněných území také lázeňský statut města Těboš, ochrana jejího historického jádra formou městské památkové rezervace, městské památkových zón (Bošilec, Pondrážka, Pístina, Přítice, Lutová, Kojákovice), rozsáhlý výskyt ochranných pásem přírodních léčivých zdrojů (rašeliny) a vodních zdrojů a rovněž vyhlášení západní části CHKO jako součást Chráněné oblasti přírodních akumulací vod Těbošské pánev.

V krajině Těbošska zůstaly z velké části zachovány v poměrně značné délce i přírodní meandrující toky tekoucí s pravidelně zaplavovanými nivami a zbytky lužních lesů, i extrémně suché lokality válečných písků.

Vyvážená přírodní složenka krajiny je na Těbošsku vhodně doplňována poměrně řídkým osídlením, absencí velkých průmyslových podniků a zachovalou unikátní architekturou historických měst a vesnic. Přírodní i kulturní faktory tak vytvářejí z Těbošska území vysoký rekreační potenciál. V oblasti je tradičně soustředěn výzkum ekologie mokřad (Botanický ústav AV ČR), v poslední době bylo Těbošsko začleněno do mezinárodní sítě území dlouhodobého ekologického výzkumu (zdroj: CHKO Těbošsko).

3.4. Národní přírodní rezervace

Nejcennější části Těbošska jsou chráněny v 33 přírodních rezervacích a památkách o celkové rozloze 4 027 ha. Z toho je 5 v nejvyšší kategorii národní přírodní rezervace o celkové rozloze 1 836 ha, dále zde existuje 1 národní přírodní památka, 21 přírodních rezervací a 6 přírodních památek (zdroj: CHKO Těbošsko).

Jeník (1996) popisuje národní přírodní rezervace (NPR) na Těbošku následovně :

NPR Červené Blato – ochodové rašeliniště s porosty blatkového boru s rojovníkem, regenerující rašeliniště na vytrháných plochách, typická flóra a fauna rašeliniště .

NPR Ruda – luční rašeliniště na převážně části své rozlohy dosud –inné, s unikátní faunou i flórou.

NPR Stará –eka – meandrující koryto řeky Lufnice s adou odstavených ramen, mokřadní ekosystém podél Nové řeky s mozaikou trvalých a periodických vodních ploch, fragmenty přivodních, resp. strukturou jim blízkých lesních porostů .

NPR Velký a Malý Tisý – soustava rybníků s –lenitými břehy a rozsáhlými porosty vegetace, významné hnízdiště a tahové shromažďování vodních ptáků v rámci Evropy, rezervace reprezentuje soubor nejtypičtějších ekosystémů Těbošska.

3.5. Vodní toky, rybníky a rybníká stv

Přirozenou osou území a tokem odvodňujícím podstatnou část pánve je –eka Lufnice. Délka toku v CHKO/BR je 75 km, přičemž v horní části ať po rybníku Rofmberk bohatě meandruje. V této části se rovněž nachází přes 500 trvale zavodňovaných tůň a starých meandrů . Dalším relativně –vším tokem je –eka Nefárka, odvodňující v délce 34 km severovýchodní část CHKO/BR. Vedle těchto dvou přirozených toků je pro Těbošsko

charakteristická nesmírně složitá síť umělých stok a kanálů. Slouží jak k vypouštění, tak k napájení rybníků (Jeník, 1996).

Těbošsko je po celé Evropě známé svým rybníčním hospodářstvím, které vtisklo této krajině neopakovatelný ráz. Při vodohospodářských úpravách vynikali především rybníkáři Josef Těpánek Netolický, Mikuláš–Ruthard z Malešova a Jakub Kráčin z Jelčan (Friedl, 1991).

Mezi 10 nejvýznamnějších rybníků patří Rofimberk (658,28 ha, vodní plocha má 490 ha), Horusický velký (466 ha), Tisý Velký (313,53 ha), Zábělský (309,15 ha), Staňkovský (272,64 ha), Holná (244,75 ha), Světlá (215,63 ha), Kocelov (203,63 ha), Bošilecký (200,52 ha) a Opatovický (166,39 ha) (Jeník, 1996).

Jeník (1996) dále uvádí, že chov ryb má na Těbošsku staletou tradici, která vydobyla zdejšímu kraji v hlas, jenž trvá až do současnosti. Pravděpodobný vznik prvních rybníků v tomto regionu lze spojovat s obdobím vlády Karla IV. Ve druhé polovině 14. století vznikl jeden z nejstarších a zároveň nejvýznamnějších rybníků na Těbošsku – Dvořít (1363). V roce 1450 bylo na Těbošsku přibližně 20 rybníků o výměře 700 ha. Přechod z 15. do 16. století znamenal pro těbošské rybníkářství nejvýznamnější období výstavby. Toto období je spojeno s osobností Těpánka Netolického, který první vložil do výstavby těbošské rybníční soustavy systém, vybudoval Zlatou stoku a celou řadu rybníků. Rybníky na Těbošsku tvoří celkem 16 vodohospodářských soustav spadovaných z povodí Lufnice a Nefčárky.

V těbošských rybnících plave 25 druhů ryb. Kapr obecný se zde pěstuje již od středověku. Podzimní výlovy těbošských rybníků jsou i velmi zajímavou a vyhledávanou turistickou atrakcí, s tradicí již od dob první republiky.

3.6. Historické památky a zajímavosti

Na Těbošsku se nachází mnoho významných historických památek. Nejdříve jich z nich se nachází přímo v centru tohoto regionu - v Těboni.

Státní zámek Těboš je jedním z největších komplexů v České republice. Vznikl na místě někdejšího prvního panského sídla, landštejnského dvorce a tvrze, přeměněné v druhé polovině 14. století v hradek. Z roku 1395 pochází první zmínka o hrádce jako o zámku. Další rozšíření se uskutečnilo za Voka a Jindřicha z Rožmberka na přelomu 15. a 16. století. Oboje úpravy hradu byly pohlceny přestavbami prováděnými za Viléma z Rožmberka, jenž postupně přeměnil hrad v zámek. V současnosti jsou na zámku zpřístupněny tři prohlídkové trasy: Rožmberské renesanční interiéry, Soukromá schwarzenberská apartmá a Konírna, psí kuchyně a kasematy. Kolem zámku se rozléhá nádherný zámecký park o ploše 6 hektarů, který byl založen Petrem Vokem a obnoven v roce 1680. Park je v současnosti oblíbeným místem odpočinku těbošských občanů, turistů a lázeňských hostů (Adamcová, 2005).

Schwarzenberská hrobka je novogotická stavba, jedna z architektonicky nejpozoruhodnějších památkových staveb jihozápadních Čech. Byla postavena v letech 1874 až 1877 jako místo odpočinku schwarzenberské krumlovsko-hlubocké větve. Vlastní hrobka má podle předpisů samostatný vchod, nepřehledná okna a samostatnou cirkulaci vzduchu. Nachází se pod úrovní terénu i hladiny rybníka Svět, proto byl okolo stavby zřízen vzduchový kanál, aby voda z přístřeší nikdy neprosakovala základem stavby. V kryptě je umístěno 26 rakví zemřelých členů rodu. Okolí hrobky dotváří anglický park o rozloze 17 hektarů. Kaple je využívána v létě k pořádání koncertů vážné hudby a je též otevřená pro veřejnost k prohlídkám (Adamcová, 2005).

Další těbošskou památkovostí je **Děkaný kostel Panny Marie Královny a svatého Jiljí**. Tento kostel je dvojloďný, koncem 14. století byl vyzdoben tabulovými oltáři s obrazy od tzv. Mistra těbošského oltáře a opukovou sochou Těbošské madony, které obojí patří k vrcholným dílům české i středoevropské gotiky. Ke kostelu přiléhá **Augustiniánský klášter**, který tvoří uzavřený areál budov v okruhu městských

zdí. Z p vodního klá-tera si zachovala svou p vodní podobu ze 14. století v neporu-eném stavu pouze k ířlová chodba s kaplí sv. Jana K titele. Od roku 1919 jsou v budovách bývalého klá-tera umíst ny r zné státní instituce a byty (Adamcová, 2005).

V okolních m stech pak stojí za zmínku barokní zámek **Stráfl nad Neflárkou**, jehoř majitelkou byla v letech 1914 ó 1930 Ema Destinnová. Je zde umíst na a zp ístupn na výstava o řivot a díle této operní p vkyn (Hule, 2005).

Uprost ed les , 35 km severozápadn od Stráfle nad Neflárkou, se nachází barokní **lovecký zámek Jem ina** s oborou. Tento zámek p evářn pat il -lechtickému rodu ernín a proslul hony na jeleny a da ky. Nejcenn j-í ástí zámku je barokní kaple sv. Jana Nepomuckého (Adamcová, 2005).

V Suchdole nad Lufnicí lze obdivovat **kostel sv. Mikulá-e**, který byl p vodn vystav n jako první jiho eské dvojlodí, jehoř klenby byly svedeny na jediný st edový sloup. Pozd ji byl roz-í en na trojlodní svatyni (Psík, 2010).

V Chlumu u T ebon se nachází dvoupatrový **barokní zámek** s rozsáhlým parkem a kaskádou rybní k pro chov pstruh . Na návr-í nad Chlumem je replika barokního kostela z Maria Zell, k n muřl vede **k ířlová cesta** z roku 1745 umíst ná v kamenných sloupových kapli kách (Hule, 2005).

Ve Veselí nad Lufnicí je nejvzácn j-í stavbou **renesan ní radnice** na nám stí z druhé poloviny 16. století. Z církevních památek je mimo ádný ran gotický **kostel Pový-ení svatého k íře** z doby p ed rokem 1261 (Hule, 2005).

Karda-ova e ice se m řle chlubit kostelem sv. Jana K titele, jehoř hodiny na kostelní v ří vytvo il mistr Hanu-, tv rce orloje na Starom stské radnici v Praze (Psík, 2010).

V eských Velenicích si lze prohlédnout krom zajímavého kostela sv. Anefky eské i tabulku p ipomínající **stabilizaci 15. poledníku** východní délky a dále lokomotivy v technickém parku, kde je k vid ní také Masaryk v vagón (Psík, 2010).

3.7. Láze ství

Pro lé bu i relaxaci se v t ebo ských lázních vyuffívá p írodního lé ivého zdroje slatiny, která je získávaná z nalezi- v blízkém okolí m sta. Speciáln upravená slatina se pouffívá ve form koupelí a zábal . Lé ivý ú inek slatinných procedur spo ívá p edev-ím v jejich tepelném p sobení. Krom vlastního tepelného ú inku se uplat uje i blahodárné p sobení na k fli a na obranyschopnost organismu (Adamcová, 2005).

V t ebo ských lázních se lé í bolestivé stavy páte e a kloub , poúrazové a poopera ní stavy, revmatická onemocn ní, becht revova nemoc a mnoho dal-ích problém spojených s nemocemi pohybového aparátu.

První t ebo ské lázn za aly vznikat v roce 1881, kdy dne-ní Bertiny lázn založil Václav Hucek pro svou nemocnou dceru Bertu. Otev ení t chto slatinných lázní pro ve ejnost se uskute nilo 19. kv tna 1883 (Psíková, 2003).

Psíková (2003) dále popisuje vznik druhého láze ského komplexu v T eboni, lázní Aurora. S p ípravou jejich výstavby se za alo jil v roce 1960, samotná výstavba v té dob nejmodern j-ího komplexního láze ského ústavu pro lé ení revmatických potíffí trvala bezmála dvacet let. Provoz byl zahájen v listopadu roku 1975. Poté probíhaly je-t dostavby a v minulých letech i rozsáhlé rekonstrukce a modernizace.

M sto T ebo obdrfelo statut láze ského m sta v roce 1960, ale tradice t ebo ského láze ství sahá afl do st edov ku, kdy zde byly o istné lázn s lazebníkem a fel arem. Od té doby se datuje znamenitý rozvoj láze ství ve m st , který má samoz ejm nezmrný vliv na rozvoj cestovního ruchu celé oblasti.

4. Cestovní ruch a služby na Těbošsku

4.1. Cestovní ruch jako pojem

Cestovní ruch je dnes významným celosvětovým fenoménem, který tvoří dle leflitou součást prmyslu volného času. Podle Heskové (2006) cestovní ruch je významný společensko-ekonomický fenomén jak z pohledu jednotlivce, tak i společnosti. Kafldorová představuje nejvýtí pohyb lidské populace za rekreací, poznáváním a naplněním vlastních snů z příjemné dovolené. Je součástí spotřební a zprsobní životy obyvatel zejména ekonomicky vyspělých zemí.

Foret, Foretová (2001) uvádí definici podle Světové organizace cestovního ruchu. Za cestovní ruch se považuje činnost osoby, cestující na přechodnou dobu (u mezinárodního cestovního ruchu maximálně jeden rok, u domácího –est m síc) do místa mimo své trvalé bydliště, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávat výdělečnou činnost v navštíveném místě (trvalý i přechodný pracovní poměr). Mělo se však jednat o služební, obchodní i jinak pracovní motivovanou cestu, jejíž zdroj úhrady vyplývá z pracovního poměru u zaměstnavatele v místě bydliště nebo v místě sídla firmy. Pro toto pojetí cestovního ruchu je podstatné, šlo se jedná o změnu místa, dočasnost pobytu i o nevýdělečnou činnost v navštíveném místě.

Cestovní ruch jako takový přispívá k rozvoji pracovních a podnikatelských příležitostí, může přinést i zahraniční investice a zvyšuje životní úroveň obyvatel destinace. Předpokladem jeho rozvoje je však dostatečná úroveň služeb, poskytovaných v místě pobytu turistů a zároveň kvalitní infrastruktura, bez její existence není možná ani existence cestovního ruchu. Dále cestovní ruch jako zdroj příjmů pro obce a města poskytuje příležitost i pro zvelebování a revitalizaci turistického regionu, pokud se příjmy z něho rozumně investují do této oblasti.

Podle Klufové (2003) cestovní ruch zaznamenává v posledních několika letech dramatické změny, které je možno chápat jako reakci na globalizaci ekonomických aktivit. V souladu se změnou chování všech aktérů, zainteresovaných do plánování a managementu turistického průmyslu se objevuje nový profil turisty a nové trendy jak v oblasti poptávky, tak i nabídky. V souvislosti s celosvětovou debatou o udržitelném rozvoji se projevuje také vzrůstající potřeba dle kladného uvažování udržitelného cestovního ruchu.

4.2. Služby v cestovním ruchu

Pro cestovní ruch je nejdůležitější součástí oblast služeb a integrovaných produktů. Od hmotných produktů oddělují služby především jejich vlastnosti, a to nestálost, nehmotnost, neoddlitelnost a neskladovatelnost. Pro cestovní ruch je specifický vysoký podíl lidské práce, který je vázán právě zejména ve službách.

Podle Heskové (2006) jsou služby rozhodující součástí produktu cestovního ruchu. Představují heterogenní soubor užitkových efektů určených na uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu. Mají průřezový charakter, tj. produkují je nejen podniky cestovního ruchu, ale i další subjekty soukromého i veřejného sektoru.

Služby se spotřebovávají ve všech sférách ekonomiky. V oblasti spotřeby uspokojují potřeby společnosti i jednotlivých obyvatel. Služby obyvatelstvu jsou zároveň součástí jeho životní úrovně a stejně tak kvality života. Podle funkcí se služby dělí na výrobní, distribuční, osobní a společenské, podle umístění na trhu na orientované na domácí trh a exportovatelné, podle způsobu realizace na tržní a netržní. Služby cestovního ruchu jsou osobní i společenské, tržní i netržní a jsou také exportovatelné.

Hesková (2006) dále uvádí, že služby jsou ekonomické statky, které mají převážně nehmotný charakter. Při jejich poskytování vznikají užitkové efekty, které uspokojují potřeby. Produkce služeb má na rozdíl od zboží určité znaky. Jde o všeobecné znaky,

které se však vztahují i na služby v cestovním ruchu a speciální znaky, charakteristické jen pro služby cestovního ruchu.

Nemateriálnost služeb, vysoká potřeba fyzické práce při jejich poskytování, záleží na jejich vnímání jako faktorů do procesu poskytování služeb, soulad poskytování služeb s jejich spotřebou a pomínutelností služeb patří mezi všeobecné znaky služeb. časová a místní vázanost na primární nabídku cestovního ruchu, komplexnost a komplementarita, zastupitelnost, mnohooborový charakter a nevyhnutelnost jejich zprostředkování, dynamika a sezonnost poptávky po nich, nevyhnutelnost informací o nich včetně informací o jejich kvalitě, to vše patří mezi speciální znaky služeb cestovního ruchu (Hesková, 2006).

Další výrazná specifika služeb cestovního ruchu uvádí Foret, Foretová (2001), kde zmíní zejména následující stránky služeb cestovního ruchu.

- Krátkodobost a nepredvídatelnost poptávky na zákazníka.
- Zvyšující se míra emocionálních, iracionálních faktorů při výběru zájezdu, místa pobytu, trávení dovolené, rostoucí nároky na jedinečnost a sílu profitku.
- Větší význam vnímání stránek jako určujících faktorů pro vnímání kvality poskytovaných služeb.
- Prvořadá úloha image daného místa.
- Význam zprostředkovatelů a jejich spolupráce.
- Význam dvoustranné komunikace, kdy tzv. názorový výdech v osobním kontaktu nejprve sobě, nejprve se dává informaci o zajímavé nabídce, kterou nejprve zná ze sdělovacích prostředků, od známých, a dokonce z vlastní zkušenosti.
- Snadná napodobitelnost osvědčených postupů mezi konkurenty, která tlačí na vymýšlení stále nových zlepšení a inovované nabídky.
- Vlečkové chování zákazníků (bandwagonové), projevující se masovými módními vlnami oblíbených a preferovaných turistických míst, program (obsahové naplnění) trávení dovolené, způsobu dopravy, ubytování a stravování, případně opačné bumerangové chování zákazníků, kdy jsou vyhledávány a

up ednost ovány naopak opomíjené formy a druhy cestovního ruchu (venkovský, agroturistika, ekologický).

4.3. Cestovní ruch na T ebo sku

Z hlediska rekreace má T ebo sko mimo ádn vhodné podmínky pro regeneraci lidských sil. Rekreace v oblasti zahrnuje pestrou –kálu inností ó p –í turistiku, cykloturistiku, mototuristiku, vodáckou turistiku, poznávací turistiku, sb r lesních plod , ryba ení, tramping, myslivost a dal-í. T ebo sko je také vyhledávanou oblastí pro letní d tské tábory. Krom rekreace v krajin a sportovních i rekrea ních za ízeních je od r. 1883 provozována v T eboni láze ská lé ba (Klufová, 2003).

Jak dále uvádí Klufová (2003), vedle vodních ploch p itahují náv-t vníky také rozsáhlé lesní porosty. Krom turistiky jsou ve zna né mí e nav-t vovány sezónn za ú elem sb ru lesních plodin. Rekreace v lesích má podle Plánu pé e zpravidla víkendový charakter a probíhá hlavn v lét a na podzim. Zm ny po roce 1989 se na T ebo sku v oblasti cestovního ruchu a rekreace projevíly r zným zp sobem. V po áte ním období po uvoln ní mořností cestování do západních zemí do-lo k poklesu zájmu o druhé bydlení. Zárove se projevil vy-í zájem zahrani ních turist o pobyty na T ebo sku, zejména náv-t vník z Rakouska, Holandska a N mecka. Po roce 1989 vzniklo mnoho nových za ízení, slouřících cestovnímu ruchu a rekraci, p edev-ím soukromých. Zejména v n kterých lokalitách rostl tlak na stavbu objekt individuální rekreace a rekrea ních za ízení ve volné krajin i p i b ezích n kterých rekrea n vyuffívaných rybník .

Turisté na T ebo sku mohou zvolit aktivní odpo inek p i projířkách na kole, i procházkách po zna ených trasách. Na nau ných stezkách je mořné se blířle seznámit s p írodou i historií T ebo ska. K dal-ímu poznávání a získávání nových informací jsou otev eny expozice na zámku a umořn ny exkurze do místních podnik . K pasivnímu odpo inku a k relaxaci mohou turisté vyuffít nabířku procedur v místních lázních, nebo

se jen opalovat a koupat u rybníků i na písčokovných. Společenské a kulturní vyžití nabízí různé festivaly, které se na Těbošsku konají jistě pravidelně (Adamcová, 2005).

Jelikož osu tohoto regionu tvoří řeka Lufnice, stává se tato oblast rájem vodáků. Tato řeka a její přítoky jsou velmi hojně využívány pro **rekreační sjíždění**. Nástupní stanicí bývá nejprve Suchdol nad Lufnicí, kde se nachází i přístaviště lodí a kemp. Dále po řece existuje i několik vodáckých kempů. Lufnice se pod Majdalenou dlejí na Starou a Novou řeku. Nová řeka byla vybudována jako umělý kanál, Stará řeka je přirozená s mnoha meandry, padlými stromy a komáry.

K **rekreaci u vody** slouží především jako oficiální koupaliště rybníky Staňkovský, Hejtman a Světlý. Kromě běžného koupání je zde možné provozovat i další vodní sporty, jako je plachtění na mělkých lodích, windsurfing, kitesurfing, jízda na pronajatých člunech i kanoích a u rybníka Světlý je možné vyuffvat tobogán. Jako neoficiální koupaliště slouží písčokovny v Tušeti, Majdaleně, Veselí nad Lufnicí, Suchdole nad Lufnicí, Cepu a Halámkách. Na některých těchto písčokovných se stále třepí písek, proto je tam koupání i vstup oficiálně zakázán.

Vzhledem k reliéfu a výškové lenitosti těbošské pánve, je Těbošsko od jara do podzimu vyhledávané nejvíce cykloturisty. Existuje zde velmi hustá a dobře značená síť cyklotras, které procházejí celým regionem. Pro aktivní odpočinek na kole slouží i polní a lesní cesty. Ve většině míst jsou kola využívána i místními obyvateli jako zcela běžný dopravní prostředek. Ovšem i pro turisty si zde přijdou na své, díky velkému množství turistických značených cest, procházejících touto kouzelnou krajinou. Adamcová (2005) uvádí nejznámější **cyklotrasy a naučné stezky** na Těbošsku:

- **Cyklistická naučná stezka Okolo Těbošska**, která je dlouhá 39 km a nachází se na ní 22 zastávek. Vytváří okruh v lesnaté a rybníkaté krajině východně od Těbošska a trasa vede po málo frekventovaných silnicích III. třídy, po lesních cestách a hrázích rybníků.
- **Naučná stezka Rofmberk** je dlouhá 22 km a je na ní 12 zastávek. Tématem této trasy je rybníká stvívání, vede proto kolem největšího těbošského rybníka Rofmberka. Je určena nejen pro cyklisty, ale i pro pěší.

- **Naučná stezka Okolo Světa**, dlouhá 12 km, je určena pro pěší i pro cyklisty a informuje je vývoji současných krajiny Třeboska. Na stezce je 16 zastávek a tvoří uzavřený kruh okolo rybníka Světa.
- **Naučná stezka Červené bláto** vede rašelinitěm a je určena pouze pro pěší. Nachází se při hranici CHKO směřem na Nové Hrady. Je dlouhá 4 km a byla otevřena v roce 1983. Stezka vede po dřevěných chodnících, mimo stezku je vstup do rezervace zakázán. Na stezce je 6 zastávek s informacemi o místní fauně a flóře.
- **Stezka zdraví Hrádek** začíná za Hradeckou branou v Třeboni, vede přes lokalitu Mokrá luka a tvoří uzavřený okruh dlouhý 3,8 km. Je zde 12 stanovišť, kde je možnost si zacvičit a rozvinout pohybové schopnosti.

Klufová (2003) doplňuje tyto stezky ještě o okolí:

- **Naučná stezka Velký Lomnický** je určena pro pěší, má 6,5 km a 15 stanovišť, vede podél Zlaté stoky a malých rybníků. Informační tabule nesou poznatky o zemědělství, myslivosti, fauně a flóře této oblasti. Součástí stanovišť jsou posezení k odpočinku a pomocné prvky pro děti.
- **Naučná stezka Veselské pískovny** je dlouhá 7 km a je na ní umístěno 14 zastávek. Tato stezka je určena pro pěší. Začíná 1,5 km jižně od Veselí nad Lužnicí, vede pod hrázemi bývalých pískoven. Informační tabule seznamují s historií krajiny i okolních obcí a přírodou v této krajině.

Územím Třeboska procházejí i některé cyklotrasy mezinárodního významu. Jsou to Greenways Praha – Vídeň a česko-rakouská příhraniční stezka.

Kromě zajímavých **historických památek** uvedených v kapitole 3.6., je pro turisty v tomto regionu připraveno i mnoho lákavých **kulturních akcí**. Tyto aktivity mají za cíl zvýšit turistickou přitažlivost regionu s pozitivními ekonomickými následky pro region v rámci cestovního ruchu. Některé z nich, konané mimo hlavní letní prázdniny, jsou pořádány především s cílem prodloužit turistickou sezónu. Sezónu zde po 8 let otevíral mezinárodní festival animovaných filmů Anifest, který se nyní v roce 2010 přesídlil do Teplic. V roce 2010 jej nahradil nově vzniklý festival Anifilm. Další, již tradiční

kulturní akcí je série festivalů Okolo Těbon, Léto v Těboni a Zpátky do Těbon. Na těbošském náměstí se dále každoročně konají slavnosti Lázeňská Těboš, Královská Těboš (historické slavnosti), Rybářské slavnosti, Mochanovská Těboš (vodnické slavnosti) a nově i Houbařské slavnosti, všechny vždy spojené se staroeským zemědělským jarmarkem a zábavným programem.

V Chlumu u Těbon byla v červenci 2002 zahájena tradice Pohádkového Chlumu. Tyto několikadenní slavnosti jsou programově zaměřeny především na děti, které tvoří podstatnou část návštěvnícké populace tohoto místa, nebo v této oblasti dominuje rekreace rodin s dětmi u vody. I v jiných lokalitách se lze zúčastnit různých akcí: rockový festival v Hatíně, Klikovské keramické léto a letní keramické kurzy pro dospělé, zemědělské víkendy v Kojákovcích, Královské dny lomnické v Lomnici n. L. a mnohé další (Klufová, 2003).

Těbošské **lázeňství** jako fenomén cestovního ruchu v regionu přináší pro turisty velmi zajímavou a zároveň velmi bohatou nabídku wellness procedur. Jelikož zájem o tyto produkty je ze strany poptávky ohromný a lokální kapacity v Bertiných lázních i v lázních Aurora nedostatečné, je vyvíjeno mnoho dependancí k vyřešení tohoto problému. Příjmy z ubytování v těchto dependencích přinášejí nemalé zisky z ubytování domácímu obyvatelstvu. I takto navýšená ubytovací kapacita se ovšem zdá stále nedostatečná a lázeňské pobyty, byť krátkodobé, je nutno rezervovat minimálně s měsíčním předstihem.

5. Demografický vývoj na T ebo sku

5.1. Vývoj a charakter lidského osídlení

První kolonisté, a jifi to byli Slované povolávaní pány z Land-tejna (Vítek z Pr ic) ze st edních ech, nebo n me tí ádoví rytí i a n me tí lokáto i, kterým dávali p ednost páni z Hradce, museli na T ebo sku p ekonávat velké p ekáfky. Krom nep ístupných les také komplexy ra-elini- a mo álových ol-in i smr in. asto po odlesn ní docházelo je-t k v t-ímu zabahn ní pozemk , protofe chyb ly mohutné koruny strom , které by odpa ovaly p ebyte nou vodu. A zde po ínala sláva budoucích stavitel vodního díla - um lých kanál , mlýnských náhon , hrází a vody zadržené úmysln v m lkých nádrfích ("stavech"), do nichfi pozd ji p ená-eli ryby a zakládali um lý chov sladkovodních ryb - postního jídla klá-ter a církevních kolonizátor , pozd ji i sv tské vrchnosti. T ffi-t hospodá ského vyuffívání této krajiny bylo proto zpo átku jinde nefi v zem d lství, a proto i v pylových diagramech t ebo ských ra-elini- mnohem déle chyb ly pylové k ivky obilovin a polních plevel (Jeník, 1996).

Jeník (1996) dále uvádí, fe vlastní území T ebo ska bylo definitivn osídleno za vlády Lucemburk na p elomu 13. a 14. století, jak ukazují data písemných doklad o jednotlivých obcích z t ebo ských urbá . P da ov-em byla majetkem feudál , ze které muselo osazené obyvatelstvo platit pen fíní i naturální dávky, tzv. feudální rentu, p ípadn zejména s pozd ji stoupajícím ko istnictvím drffitel i splácet pracovní povinnosti (robotní dny) na panských pozemcích. Lesy se jen pronajímaly k pastv dobytka. Myslivost a lov ryb si ponechala vrchnost, poddané obyvatelstvo se fivilo pouze zem d lstvím. Robotní povinnost se vztahovala i na i-t ní stok a odbah ování rybník .

5.2. Architektura

Na Těbošsku, tak jako v celém jihozápadním kraji, převládá na venkově zděná architektura. I přes rozvoj zemědělské velkovýroby po roce 1948, kdy byly na vesnicích budovány velkokapacitní objekty živočišné výroby a plynové zemědělské usedlosti, často nevhodně rekonstruovány na rodinné domky městského typu, zůstala v mnoha místech dochovaná selská stavení, kapličky, návesní kovárny i boží muka v polích. Jsou zde uplatněny tzv. prvky selského baroka, jehož vyúfletí se na Těbošsku rozšířilo koncem 18. a v první polovině 19. století (Jeník, 1996).

Podle Dykyjové (2000) jsou typickými stavbami na Těbošsku také bažty neboli bažtyrny, postavené jako hospodářské statky rybníčního hospodaření při hrázích rybníků a mezi soustavou stok. Jsou většinou mladšího data, často postavené v typickém stylu hospodářských budov panství schwarzenberského. Zcela ojedinělými stavbami jsou dřevěné roubené seníky, volně uspořádané v zeleni rašelinných Mokrých luk. Jsou to poslední doklady roubených staveb, jaké jsou jinak obvyklé spíše v horských lukách oblastech. Tyto seníky byly typickou ukázkou zemědělských praktik v minulosti a byly proto vyhlášeny za kulturní památku prvořadého významu. V současnosti bohužel jejich údržba vážně a tak postupně zaniká.

6. Regionální rozvoj

Regionální rozvoj je třeba chápat především z hlediska trvalého zabezpečování vyváženého rozvoje státu, resp. území jeho regionů a územních obvodů nově zřízených krajů a obcí. Jde o koordinaci působností orgánů veřejné správy a samosprávy, která s využitím principů hospodářské a sociální soudržnosti trvale přispívá ke snižování rozdílů mezi regiony podle předem stanovených cílů a priorit s upřednostněním zaostávajících regionů (Hrabánková, Hájek, 2002).

Za základní faktory rozvoje regionů, které intenzitu cestovního ruchu mohou ovlivnit, lze podle Hrabánkové, Hájka (2002) považovat:

- přírodní faktory – dostupné surovinové bohatství, kvalitu půdy, vodních zdrojů, stav přírody, klimatu apod.;
- lidské, sociální a demografické faktory – počet a struktura obyvatel (věková, vzdělanostní, příjmová apod.);
- ekonomické faktory – především ekonomický potenciál

Hrabánková, Hájek (2002) dále uvádí, že významným faktorem pro rozdíly úrovně regionů je vzdělanost a kvalifikace jejich obyvatel, která se ve svém důsledku promítá do zlepšování ekonomických kategorií, jako je produktivita práce, její uplatnění a zvládnutí moderních prostředků a technologie kvality služeb. U pracovních, lidských zdrojů dochází k prokazatelnému úbytku především v malých a vzdálených obcích. Indikátorem této situace je snižování počtu obyvatel – hustota obyvatel/km² a míra nezaměstnanosti v jednotlivých okresech. Řešením této situace, i když závisí z velké míry na finančních prostředcích, je zvýšení investičních aktivit, a to i zahraničních, rozvoj malého a středního podnikání, povzbuzení cestovního ruchu vytvořením potřebného zázemí služeb a reklama regionálními specifickými.

6.1. Teorie regionálního vývoje

V současnosti se aktuálnost studia regionálních problémů a jejich řešení výrazně zvyšuje, a to jak z vnitřních, tak i z vnějších příčin. Z vnitřních příčin, které stimulují zájem o regionální problematiku, je to především rychlý a dramatický nárůst nezaměstnanosti doprovázený velmi výrazným růstem rozdílů v míře nezaměstnanosti mezi regiony. Z vnějších příčin se jedná o regionální výzkum a regionální politiku v rámci EU (Blafek, Uhlíř, 2002).

Podle Blafka, Uhlíře (2002) lze teorie regionálního vývoje klasifikovat mnoha způsoby v závislosti na přijetí různých kritérií, tradičně však bývají děleny do dvou velkých skupin. Do první skupiny jsou zařazovány teorie regionální rovnováhy (tzv. konvergenční teorie) tvrdící, že přirozenou základní tendencí regionálního vývoje je vyrovnávání rozdílů mezi regiony. Druhou skupinu pak tvoří teorie regionální nerovnováhy (tzv. divergenční teorie), jejichž zastánci jsou přesvědčeni, že v průběhu vývoje dochází spíše k dalšímu zvětšování meziregionálních rozdílů. Základní rozdíl mezi oběma skupinami spoívá v tom, zda jejich autoři předkládají v této význam mechanismy a procesy vedoucí k nivelizaci nebo naopak, zda za silněji pováží procesy a mechanismy diferenciací (kumulativní, selektivní, koncentrací apod.).

Blafek, Uhlíř (2002) dále zmíní **Teorie jádro-periferie**, jejími hlavními teoretiky jsou G. Myrdal, A. Hirschman, J. Friedmann, D. North, F. Perroux, představují relativně homogenní skupinu, mezi jednotlivými teoriemi však samozřejmě existují rozdíly. Rozdílný náhled mají jednotliví autoři na vzájemný poměr pozitivních a negativních vlivů vyspělých regionů na méně vyspělé, a kolik právě přesvědčení o dominanci negativních efektů nad pozitivními všechny tyto teorie spojuje.

Výrazným pozitivem této skupiny teorií je především pokus o identifikaci a klasifikaci diferenciací i nivelizačních mechanismů na meziregionální úrovni. Teorií jádro-periferie lze vytknout především poměrně hrubé a do jisté míry úlované dělení regionů na prosperující jádra a zaostávající periferie (ve skutečnosti se v podstatě jedná o kontinuum od nejvyspělejších regionů k nejméně vyspělým), a kolik lze uvnitř jader i

periferií pozorovat nemalé sociální rozdíly, stejně jako existenci úspěšných i neúspěšných subjektů. Teorie jádro - periferie také neřeší otázku úpadku bývalých jader a naopak vzniku jader nových. V této souvislosti stačí připomenout poukázat na dnešní staré průmyslové oblasti, které byly v době své slávy typickými jádry, zatímco dnes se tyto regiony potýkají se závažnými problémy, často přímo souvisejícími s bývalou fází prosperity (Blafek, Uhlí, 2002).

Jak uvádí Blafek, Uhlí (2002) dále, Friedmannova teorie jádro a periferie vychází z myšlenky nerovnoměrného rozdělení moci v ekonomice a ve společnosti, které vyúsňuje ve vytvoření takové struktury vzájemných vztahů (administrativních struktur, vzorců obchodu, migrace apod.), která je výhodnější pro jádro. Základním rozlišujícím znakem mezi regiony jádra a periferie je tedy právě míra jejich autonomie, resp. závislosti na jiných regionech. Charakteristickým rysem jádra je schopnost tvorby inovací. Růst v periferních oblastech by mohl být urychlen vytvořením vhodného systému městských regionů, které mají etné lokalizační výhody. Stav meziregionální rovnováhy je nezbytnou podmínkou pro optimální alokaci zdrojů a ekonomický růst.

7. Geograficky vážená regrese

Klasický lineární regresní model lze vyjádřit ve tvaru:

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{1i} + \beta_2 x_{2i} + \dots + \beta_m x_{mi} + \varepsilon_i, \quad (1)$$

kde y_i je vysvětlovaná (závislá) proměnná v lokalizaci i , x_i jsou nezávislé proměnné (vysvětlující), ε_i je chybový parametr a β_i parametry regresní funkce odhadované metodou nejmenších čtverců tak, aby byl minimalizován součet reziduí $\sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2$.

Odhad parametrů β_i lze vyjádřit maticovým zápisem ve tvaru:

$$\hat{\beta} = (X^T X)^{-1} X^T y, \quad (2)$$

kde $\hat{\beta}$ je vektor odhadu parametrů regresní funkce, X je datová matice obsahující hodnoty nezávislých (vysvětlujících) proměnných pro jednotlivé obce studovaného regionu, y je vektor pozorovaných hodnot závislé proměnné.

Kvalitu regresní funkce hodnotíme pomocí tzv. indexu determinace R^2 , který vyjadřuje podíl rozptylu pozorovaných (empirických) hodnot vysvětlovaný rozptylem modelu (predikovaných hodnot). Čím blíže je hodnota 1, tím lépe vystihuje zvolená regresní funkce danou závislost (Charlton, Fotheringham, 2009).

Klasický regresní model vychází z předpokladu nezávislosti jednotlivých pozorování. V případě prostorových dat je však tento předpoklad zřídka splněn, nebo se velmi často projevuje tzv. prostorová autokorelace, která je formálně vyjádřena tzv. Toblerova prvního zákona geografie: šlápe souvisí se šlápe, ale vci navzájem blízké souvisí více než vzdálené (Tobler, 1970). Tuto skutečnost lze nejlépe dokumentovat tím, když zobrazíme klasického regresního modelu v podobě kartogramu. V navzájem blízkých prostorových jednotkách budou nabývat podobných hodnot (Charlton, Fotheringham, 2009).

Existuje-li v reziduích prostorová struktura, pak nutně vede k neefektivním odhadům parametrů regresního modelu a příliš vysokým standardním chybám. Tato skutečnost pak může dále vést k tomu, že signifikantní odhady parametrů ve skutečnosti signifikantní nejsou. Prostorová struktura v datech se projevuje tak, že je hodnota predikované proměnné v dané prostorové jednotce ovlivňována hodnotami nezávislých proměnných v okolních prostorových jednotkách. Tato skutečnost vede ke zkresleným a neefektivním odhadům. Zkresleným odhadem rozumíme buď příliš velký, nebo příliš malý odhad neznámé skutečné hodnoty (Charlton, Fotheringham, 2009).

Anselin (1988) popisuje formy modelu vyvíjející se s tímto pípadě. **Spatial error model** je vhodný tam, kde se projevuje prostorová struktura v reziduích, zatímco **Spatial lag model** je vhodné použít v těchto případech, kdy se prostorová struktura projevuje v proměnných modelu (Charlton, Fotheringham, 2009).

Geograficky vážená regrese (GWR) představuje jeden z moderních přístupů k modelování prostorově heterogenních procesů (Brundson a kol., 1996, Fotheringham a kol., 1996, 1997, 2002). Základní idea GWR vychází z toho, že mohou být parametry modelu odhadovány kdekoli v rámci studované oblasti, jsou-li dány závislá proměnná a nezávislé proměnné v místech se známou polohou. Vycházíme-li z Toblerova prvního zákona geografie, lze očekávat, že při odhadu parametrů modelu v nějaké lokalitě u budou tyto odhady ovlivněny hodnotami blízkých pozorování v téže rovině a hodnotami pozorování vzdálenějších (Charlton, Fotheringham, 2009).

Předpokládejme datový soubor, obsahující závislé proměnnou y a m nezávislé proměnných $X_k, k = 1, \dots, m$ a pro každé z n pozorování v souboru je k dispozici informace o jeho poloze ve vhodném souřadnicovém systému.

Typický lineární model GWR (metoda nejmenších čtverců) lze pak vyjádřit vztahem:

$$y_i(u) = \beta_{0i}(u) + \beta_{1i}(u)x_{1i} + \beta_{2i}(u)x_{2i} + \dots + \beta_{mi}(u)x_{mi} \quad (3)$$

$\beta_{0i}(u)$ je označení pro parametr, který popisuje vztah kolem místa u je tedy specifický pro konkrétní lokalizaci.

Odhad parametrů modelu je podobný globálnímu modelu WLS (weighted least squares) s tím, že váhy zde jsou podmíněny lokalizací u , tj. mění se s změnou polohy:

$$\hat{\beta}(u) = (X^T W(u) X)^{-1} X^T W(u) y, \quad (4)$$

kde $W(u)$ je diagonální matice prostorových vah, $X^T W(u) X$ je geograficky vážená kovarianční matice a y vektor hodnot závisle proměnné.

Váhy jsou vypočítávány z váhového schématu, které je známé pod názvem kernel (jádro). Existuje celá řada různých jader, typické má Gaussovský tvar:

$$w_i(u) = e^{-0.5 \left(\frac{d_i(u)}{h} \right)^2}, \quad (5)$$

kde $w_i(u)$ je geografická váha i -tého pozorování souboru ve vztahu k jeho poloze u , $d_i(u)$ je míra vzdálenosti mezi i -tým pozorováním a lokalizací u a h je parametr označovaný jako šířka (kernelu) (Charlton, Fotheringham, 2009).

8. Cíle a použité metodika o cíle, hypotézy, metodika

Cílem této práce je navrhnout možnosti aktivizace regionálního rozvoje v obcích, ve kterých se podle demografických ukazatelů vyskytuje určitý problém, jako například vysoká nezaměstnanost a vyhledávání, a to v návaznosti na aktivizaci potenciálu regionu pro jeho využití cestovním ruchem a navazujícími aktivitami.

8.1. Hypotézy

Pro stanovení cíle byly navrženy tyto hypotézy:

- Zjistit, zda má obec podle demografických determinant dostatečné podmínky pro rozvoj CR.
- Obec je z hlediska rozvoje CR rozmanitá.
- Rozvoj CR obce je vázaný na možnosti vstupu nových podnikatelských subjektů a jejich možnosti návaznosti na stávající.
- V některých obcích na obec je možné zavedením CR zvýšit příjem obce.

8.2. Metodika

Zjištění charakteristik a turistických atraktivit obcí bylo prováděno kontaktováním konkrétních obecních úřadů a informačních středisek, které poskytly základní informace o dané obci a dále studováním turistických map, databáze českého statistického úřadu a materiálů Místní akční skupiny Obec o.p.s. Údaje byly analyzovány, korelovány a byla provedena geograficky vážená regrese.

8.3. Demografické determinanty

Demografické determinanty ukazují jakým způsobem je nebo může být rozvoj ČR podmíněn demografickou situací. Pro analytickou část bakalářské práce byly použity následující demografické determinanty:

- Analýza vývoje počtu obyvatel
- Věková struktura
 - Index stáří - vyjadřuje, zda nepevaňuje staré obyvatelstvo, je konstruován jako poměr obyvatel v poproduktivním věku k dětské síle.
 - Index závislosti - znázorňuje počet dětí ve věku 0-14 let a počet obyvatel ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 15-59 let.
- Podíl neobydlených domů, potenciálně sloužících k rekreaci
- Podíl ploch vhodných k rekreaci
- Analýza rozvoje podnikání a služeb a podíl zaměstnaných ve službách
- Příjmy obcí
- Nezaměstnanost
- Stupeň automobilizace
- Vzdálenostní struktura

9. Vlastní analytická část o testování hypotéz

V analytické části sbírem dat a zkoumáním výše uvedených determinantů vyplynuly následující údaje, které jsou dále podrobněji popsány v dalších kapitolách.

Souhrnně jsou tyto determinanty uvedeny v tabulce 9.1.

Součástí statistické analýzy dat byla i korelace, korelační matice je uvedena v tabulce 9.2. Jak vyplynulo z korelace, jsou na hladině významnosti 5% statisticky navzájem významně korelované následující proměnné: index stáří, index závislosti, plochy vhodné k rekreaci, příjmy obcí, počet podnikatelských subjektů ve sloužbách, počet registrovaných osobních automobilů a vzdálenost od obce s rozdílnou plynoucí, které jsou v tabulce vyznačeny červeně. Vyhodnocení této tabulky je uvedeno v kapitole 10.1.

Tabulka 1

Obec	INDEX 2008/1990 resp. 2008/1991	INDEX stá í	INDEX závislosti	Domy neobydle né - sloufící k rekreaci	Podíl dom sloufících k rekreaci/ celkový po et dom	Plochy vhodné k rekreaci celkem (ha)	Podíl ploch vhodných k rekreaci	Podnikatel ské subjekty celkem	Z toho ve sluřbách	P íjmy (v tis. K)	P íjmy obcí na 1 obyv. (v tis. K)	Míra nezam st nanosti (v %)	Po et registrova ných osobních automobil	Vzdálenost od krajského m sta (v km)	Vzdálenost od obce s roz-í enou p sobností (v km)
T EBO SKO															
Cep	1,016	0,958	0,336	24	0,255	2985	0,8415562	41	9	16 181,16	86,5303	13,10	96	32,0	14,7
Domanín	1,086	0,500	0,425	25	0,260	701	0,5644122	72	25	4 975,92	14,5495	9,49	160	22,3	6,7
Dunajovice	1,029	1,429	0,321	0	0,000	282	0,3447432	62	22	3 078,90	14,6614	11,70	109	19,5	6,8
Frahelfl	0,918	1,765	0,431	23	0,295	84	0,2809364	18	6	1 499,76	9,6138	5,56	60	28,5	13,8
Hamr	1,056	0,938	0,347	32	0,229	1017	0,8517587	92	39	4 585,99	12,7036	10,10	172	37,9	16,3
Hatín	0,295	1,478	0,380	30	0,286	2543	0,8507862	46	8	9 664,64	46,6891	10,10	108	40,0	10,4
Hrachovi-t Chlum u T ebon	0,872	1,778	0,439	22	0,415	174	0,3551020	24	1	1 173,19	14,3072	12,90	42	27,8	12,3
Klec	0,939	1,352	0,422	89	0,130	3516	0,7422419	423	163	37 751,61	17,6492	8,17	944	43,0	18,1
Lásenice	1,011	1,207	0,525	32	0,344	524	0,8291139	30	16	1 948,05	10,4734	2,27	66	27,9	13,3
Lásenice	0,784	0,732	0,427	25	0,151	617	0,5932692	118	28	10 282,24	18,3284	9,45	222	45,2	9,3
Lomnice nad Lufnicí	1,005	0,988	0,417	37	0,064	682	0,3608465	320	98	64 521,84	37,7321	5,34	704	24,9	10,3
Lufnice	1,404	1,000	0,451	33	0,216	501	0,4126853	108	34	6 946,22	16,1165	12,73	179	25,9	6,7
Majdalena	0,881	1,592	0,357	1	0,006	1003	0,7739197	97	33	4 955,39	10,2596	9,16	212	34,4	11,6
Novosedly nad Nefárkou	0,937	1,195	0,372	117	0,331	3432	0,7684729	134	48	15 402,72	24,7235	11,75	282	33,3	12,9
Pístina	2,110	1,385	0,193	17	0,239	851	0,8359528	39	9	4 458,56	23,2217	5,77	192	38,2	16,9
Plavsko	1,077	1,046	0,422	49	0,259	508	0,4677716	98	25	9 507,60	21,2223	11,40	47	39,0	16,2
Pon drafl	0,892	2,300	0,446	21	0,339	281	0,4844827	14	5	1 453,15	13,5808	9,62	44	30,2	16,0
Pon dráfka	0,690	2,000	0,509	20	0,317	327	0,5133437	14	2	2 003,42	25,0428	10,00	39	32,4	17,5

Obec	INDEX 2008/1990 resp. 2008/1991	INDEX stá í	INDEX závislosti	Domy neobydlené - sloufící k rekreaci	Podíl dom sloufících k rekreaci/ celkový počet dom	Plochy vhodné k rekreaci celkem (ha)	Podíl ploch vhodných k rekreaci	Podnikatelské subjekty celkem	Z toho ve sluffbách	P íjmy (v tis. K)	P íjmy obcí na 1 obyv. (v tis. K)	Míra nezam st nanosti (v %)	Po et registrovaných osobních automobil	Vzdálenost od krajského m sta (v km)	Vzdálenost od obce s roz-í enou p sobností (v km)
P íbraz	1,266	1,794	0,605	46	0,317	335	0,4711673	43	12	3 680,80	14,6063	9,47	102	42,5	12,9
Smrflov	0,768	1,615	0,548	0	0,000	771	0,7073394	24	5	2 100,02	21,8752	2,63	62	25,6	12,9
Stakov	0,528	1,533	0,490	49	0,368	1668	0,8834745	52	31	5 051,16	38,5585	11,97	95	44,3	21,5
Stráfl nad Nefárkou	0,520	1,087	0,394	106	0,290	2862	0,7884297	171	48	14 310,65	16,8559	9,34	355	38,3	13,7
St íb ec	0,949	2,224	0,515	131	0,421	1136	0,5991561	95	28	5 984,79	12,8705	12,90	227	36,5	12,5
T ebo	0,968	1,219	0,440	92	0,053	6928	0,7044946	2207	816	1 107 414,45	126,1005	5,53	3232	24,3	x
Záblatí	0,953	1,778	0,439	23	0,434	694	0,6750972	19	5	1 883,58	22,9705	2,86	30	27,6	17,8
VITORAZSKO															
eské Velenice	0,980	0,888	0,385	5	0,010	933	0,7717121	794	376	54 669,80	15,5666	7,54	161	51,1	36,8
Dvory nad Lufnicí	0,972	0,935	0,350	31	0,211	1164	0,7442455	81	19	3 506,96	10,2244	10,53	71	41,4	26,3
Halámky	0,768	1,900	0,592	15	0,169	588	0,8521739	40	28	2 002,27	12,8351	7,32	147	42,7	25,4
Nová Ves nad Lufnicí	1,139	0,727	0,435	8	0,060	1771	0,7453703	88	23	12 161,91	32,3455	7,84	269	46,2	30,6
Rap-ach	1,033	0,664	0,453	74	0,339	2055	0,7241014	101	25	10 229,32	17,4264	13,09	1473	41,9	24,0
Suchdol nad Lufnicí	1,006	1,269	0,424	161	0,140	3926	0,6146860	684	233	81 751,00	22,3853	8,10	1068	37,2	19,1
VESELSKO															
Borkovice	0,243	1,161	0,404	17	0,156	1111	0,7018319	74	15	3 897,26	16,7264	4,30	112	37,0	16,6
Bo-ílec	0,959	1,091	0,496	23	0,253	434	0,4530271	26	11	4 834,10	23,2409	2,80	101	25,8	25,8
Drahot -ice	1,316	0,780	0,395	51	0,425	267	0,3734265	58	14	3 553,79	13,7744	8,40	122	20,2	20,2
Drahov	0,794	1,765	0,439	23	0,284	665	0,6061987	33	14	2 267,84	14,7262	4,80	83	35,8	13,5
Dynín	0,331	1,063	0,454	14	0,123	342	0,2604722	71	20	5 134,76	16,1980	6,10	144	24,5	24,5
Mazelov	1,019	1,129	0,446	21	0,236	372	0,4310544	52	12	2 704,06	12,6358	5,00	102	22,5	22,5
Mafice	0,702	7,200	0,532	23	0,284	86	0,1557971	31	5	1 602,67	13,5819	10,90	61	34,5	10,2

Obec	INDEX 2008/1990 resp. 2008/1991	INDEX stá í	INDEX závislosti	Domy neobydlené - sloufící k rekreaci	Podíl dom sloufících k rekreaci/ celkový počet dom	Plochy vhodné k rekreaci celkem (ha)	Podíl ploch vhodných k rekreaci	Podnikatelské subjekty celkem	Z toho ve sluffách	P íjmy (v tis. K)	P íjmy obcí na 1 obyv. (v tis. K)	Míra nezam st nanosti (v %)	Po et registrovaných osobních automobil	Vzdálenost od krajského m sta (v km)	Vzdálenost od obce s roz-í enou p sobností (v km)
Neplachov	0,893	1,178	0,390	11	0,084	304	0,2794117	84	34	12 686,70	36,3516	4,50	195	21,4	21,4
ípec	1,122	1,044	0,453	27	0,225	303	0,4089068	57	16	4 810,19	16,3057	6,00	113	36,3	5,9
Sviny	1,016	1,073	0,354	33	0,289	109	0,0969750	80	11	4 274,75	13,1531	8,40	167	30,3	13,7
Újezdec	1,000	1,000	0,440	18	0,429	193	0,4573459	15	3	1 026,75	14,2604	12,50	31	38,9	19,2
Val	1,014	1,281	0,483	45	0,346	1111	0,6786805	50	10	3 020,36	13,4838	14,80	129	33,7	16,0
Veselí nad Lufnicí	0,842	0,979	0,399	97	0,072	1317	0,4455345	1375	387	270 455,05	40,9346	9,10	2401	31,3	8,9
Vlkov - TA	0,903	3,583	0,585	0	0,000	389	0,5938931	33	7	1 739,98	11,6777	9,10	21	33,3	17,0
Vlkov - CB	0,679	2,500	0,583	10	0,435	467	0,8107638	19	0	506,80	26,6737	7,10	59	21,6	21,6
Zál-í	1,012	1,371	0,466	36	0,305	335	0,3759820	55	7	3 742,71	14,3399	17,40	106	33,9	12,0
Zlukov	0,988	1,032	0,333	2	0,026	264	0,4385382	53	19	2 608,06	10,3494	10,90	134	34,8	9,1
íí-ov	1,301	0,893	0,398	8	0,110	193	0,4080338	33	13	3 167,75	17,0309	3,80	87	32,6	12,8
E ICKO															
Do ov	0,977	1,778	0,424	10	0,256	219	0,4269005	22	8	1 625,37	19,3496	4,00	42	40,0	19,6
Karda-ova e ice	0,857	0,911	0,425	153	0,208	3060	0,6676849	444	109	64 545,91	28,0391	7,38	863	43,3	13,8
Ple-e	1,005	1,762	0,464	24	0,258	317	0,3224821	50	11	2 671,17	14,5966	4,71	85	42,2	15,6
Pluh v í ár	0,841	1,181	0,357	91	0,290	1478	0,4429127	120	31	11 481,64	19,2322	5,96	283	49,8	14,0
Vi- ová	0,909	2,222	0,569	15	0,283	241	0,4162348	18	3	1 072,86	13,4108	0,00	36	48,5	17,8
Záho í	0,883	1,222	0,494	10	0,270	155	0,4293628	22	6	1 484,93	12,2721	3,03	55	40,9	18,8

Zdroj: MF R, MPSV R; SÚ, 2010 ó vlastní zpracování

Tabulka 2

Korelace (Bc determinanty stat) Ozna . korelace jsou významné na hlad. p < ,05000 N=55 (Celé p ípady vynechány u ChD)										
	INDEX 2008/1990 resp. 2008/1991	INDEX stá í	INDEX závislosti	Plochy vhodné k rekreaci celkem (ha)	Podnikatelské subjekty - z toho ve službách	P íjmy (v tis. K)	Míra nezam stnanosti (v %)	Po et registrovaných osobních automobil	Vzdálenost od krajského m sta (v km)	Vzdálenost od obce s rozýí enou p sobností (v km)
INDEX 2008/1990 resp. 2008/1991	1,000000	-0,190485	-0,310766	-0,111023	0,007407	0,006565	0,030521	0,015200	-0,057823	-0,014237
INDEX stá í	-0,190485	1,000000	0,433702	-0,197742	-0,137464	-0,073143	0,030614	-0,172491	-0,013280	-0,085582
INDEX závislosti	-0,310766	0,433702	1,000000	-0,194229	-0,098519	-0,031071	-0,134351	-0,094833	0,006198	0,058292
Plochy vhodné k rekreaci celkem (ha)	-0,111023	-0,197742	-0,194229	1,000000	0,683027	0,674721	0,106332	0,707191	0,135440	0,582627
Podnik. subj. - z toho ve službách	0,007407	-0,137464	-0,098519	0,683027	1,000000	0,903089	-0,070306	0,859526	-0,012939	0,759152
P íjmy (v tis. K)	0,006565	-0,073143	-0,031071	0,674721	0,903089	1,000000	-0,090322	0,836376	-0,157415	0,842042
Míra nezam stnanosti (v %)	0,030521	0,030614	-0,134351	0,106332	-0,070306	-0,090322	1,000000	0,006832	0,049155	-0,181190
Po et registrovaných osobních automobil	0,015200	-0,172491	-0,094833	0,707191	0,859526	0,836376	0,006832	1,000000	-0,049693	0,601166
Vzdálenost od krajského m sta (v km)	-0,057823	-0,013280	0,006198	0,135440	-0,012939	-0,157415	0,049155	-0,049693	1,000000	-0,025706
Vzdálenost od obce s rozýí enou p sobností (v km)	-0,014237	-0,085582	0,058292	0,582627	0,759152	0,842042	-0,181190	0,601166	-0,025706	1,000000

Zdroj: vlastní zpracování

9.1. Analýza vývoje počtu obyvatel

Analýza vývoje počtu obyvatel zkoumá vývoj počtu obyvatel v jednotlivých obcích od roku 1990, respektive 1991, až do roku 2008. Tyto údaje byly vyhodnoceny pomocí indexu vývoje, kdy byla data za rok 2008 porovnávána s daty za rok 1990, resp. 1991. U obcí, kde nebyly k roku 1990 žádné dostupné údaje vzhledem k územním změnám, byla použita data za rok 1991. Index byl získán vydělením počtu obyvatel za rok 2008 počtem obyvatel za rok 1990, resp. 1991.

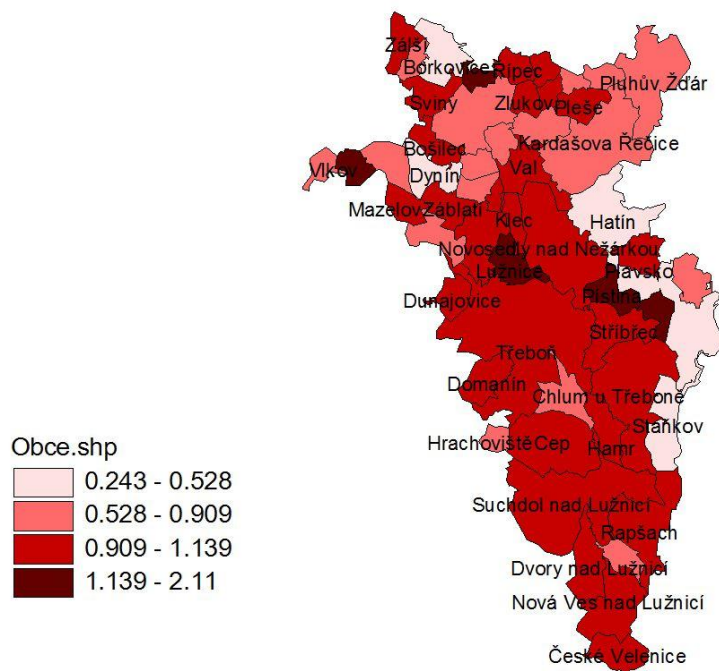
Tento populační vývoj je nejen výsledkem přirozené obnovy populace (rozením a vymíráním), ale zároveň výsledkem prostorové mobility (migrace).

Téměř polovina obcí, 22 z 55, dosáhla indexu o hodnotě větší než jedna, tj. hodnoty indikující pozitivní vývoj lidského potenciálu pro rozvoj ekonomických aktivit v území. Z tohoto počtu bylo 10 obcí z mikroregionu Těbošsko, 3 obce z mikroregionu Vitorazsko, 8 obcí z mikroregionu Veselsko a jedna obec z mikroregionu Čerchovsko.

Těto míry bylo, kromě přirozeného přírůstku, v nichž kterých obcích dosaženo především investic v oblasti rozvoje výstavby nových domů a následného přistěhování nových obyvatel. Nejvyšší hodnoty tohoto indexu dosáhla obec Pístina na Těbošsku, a to 2,11. Těto hodnoty bylo v obci dosaženo přesunutím domova pro osoby se zdravotním postižením ze Stráňky nad Neflárkou.

Ostatní obce vykazovaly index vývoje menší než jedna, 5 obcí dokonce index menší než 0,5, což svědčí o vyhlazení těchto obcí. Konkrétně to jsou obce Hatín, Staňkov a Stráňka nad Neflárkou z mikroregionu Těbošsko a dále obce Borkovice a Dynín z mikroregionu Veselsko.

Na obrázku 2 jsou nejtmavší barvou vyznačeny obce s nejvyšším indexem vývoje, nejsvětlejší barva značí nejnižší index vývoje.

Obrázek 2 – Index vývoje

Zdroj: vlastní zpracování

9.2. Analýza indexu stáří

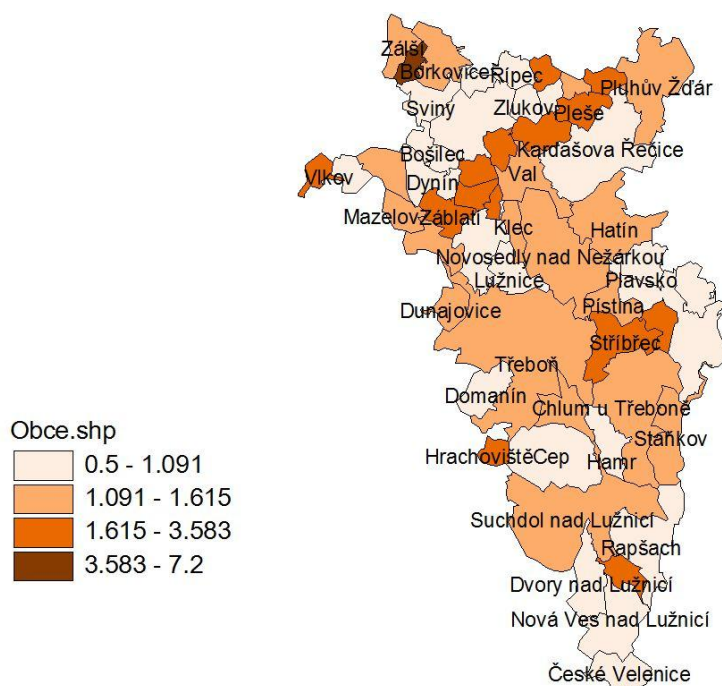
Tato analýza zkoumá poměr obyvatel v poproduktivním věku 65 a více let v poměru k podílu dětí ve věku 0-14 let. Výstupem této analýzy je index stáří.

Ve většině sledovaných obcí dosahuje sloffka nedosažení zastoupení sloffky postreprodukční, index stáří je zde většinou menší než 1. V dlouhodobém pohledu dochází ke zhoršování věkové struktury obyvatelstva. Tento typ věkové struktury v současné době převládá ve vyspělých zemích, v České republice zhruba od 70. let.

Celkem je v regionu Třeboňsko 14 obcí, které dosahují hodnoty indexu stáří rovno nebo menší než 1. Tyto dvě sloffky jsou zde téměř v rovnováze a populace v obcích zůstává z dlouhodobého hlediska téměř konstantní.

V bec nejvyšší hodnota byla zjištěna v obci Mařice (7,2). V této obci se nenachází žádná škola, ani mateřská, pro mladé rodiny zde není sociální zázemí a tudíž ne moc pohodlné bydlení. Nejnižší hodnoty tohoto indexu (0,5) pak dosáhla obec Domanín v mikroregionu Těbošsko, kde dle slovníka výrazně převládá postreprodukční. V této obci probíhá výstavba rodinných domků a říjí zde rodiny s dětmi, které pracovní spádují do Těboš.

Na obrázku 3 je znázorněn index stáří v jednotlivých obcích.

Obrázek 3 – Index stáří

Zdroj: vlastní zpracování

9.3. Analýza indexu závislosti

Index závislosti zde znázorňuje počet dětí ve věku 0-14 let a počet obyvatel ve věku 60 a více let na 100 osob ve věku 15-59 let.

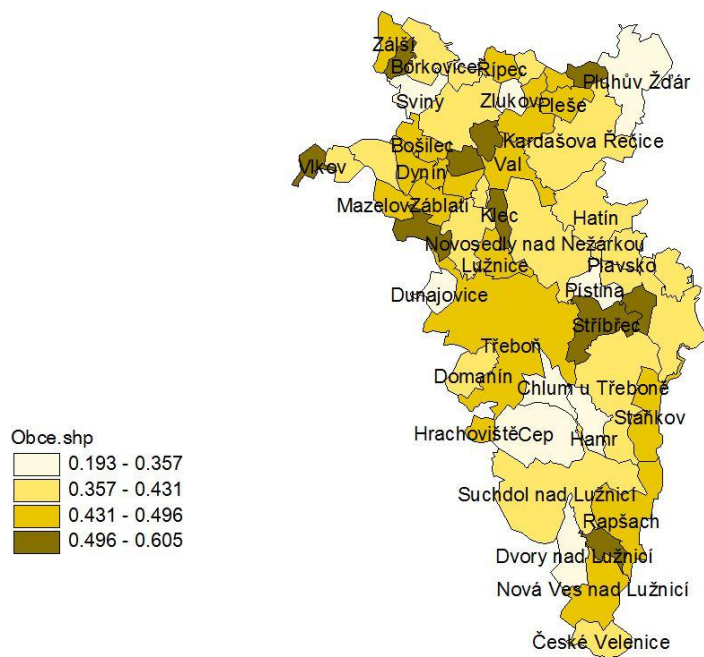
Tento index byl sledován ve všech obcích regionu Těbošsko a nejnižší hodnoty 0,193 bylo dosaženo v obci Pístitina. To je zejména způsobeno územní změnou, ke které v 90. letech došlo a také díky tomu, že do této obce byl umístěn domov pro osoby se zdravotním postižením. Tento domov byl dříve umístěn na zámku ve Stráři nad Nefárkou a poté, co na tomto zámku započaly rekonstrukce, byl umístěn do Pístitiny.

Další nízké hodnoty menší než 0,4 byly zjištěny v obcích Cep, Dunajovice, Hatín, Majdalena, Novosedly nad Nefárkou a Stráň nad Nefárkou v mikroregionu Těbošsko, dále v obcích Česká Velenice a Dvory nad Lufnicí v mikroregionu Vitorazsko, v obcích Drahotovice, Neplachov, Sviný, Veselí nad Lufnicí, Zlukov a Vlčívov v mikroregionu Veselsko a v obci Pluh v říčce v mikroregionu Řecko. Nízké hodnoty jsou zde způsobeny tím, že se jedná o vesnice s relativně dobrou dostupností do nejbližších vesnických center a obanskou vybaveností a probíhá zde výstavba rodinných domů.

Nejvyšší hodnota indexu závislosti 0,605 byla zjištěna v obci Píbrz. Tato obec se nachází jinde mimo oblast CHKO za západní hranicí tohoto území a je vyhlášena vesnickou památkovou zónou.

Vysoké hodnoty tohoto indexu větší než 0,5 byly dosaženy v obcích Klec, Pondrážka, Smrčův a Střítec v mikroregionu Těbošsko, v obci Halámky v mikroregionu Vitorazsko, v obcích Maflice, Vlčívov (TA) a Vlčívov (CB) v mikroregionu Veselsko a v obci Vlčívov v mikroregionu Řecko. Důvodem těchto vysokých hodnot může být relativně velká vzdálenost do vesnických center, nízká úroveň obanské vybavenosti a nutnost dojíždění za prací.

Hodnoty tohoto indexu jsou znázorněny na obrázku 4.

Obrázek 4 - Index závislosti

Zdroj: vlastní zpracování

9.4. Analýza po tu obydlých a neobydlých dom , potenciáln sloufících k rekreaci

Z dat uvedených ve Sítání lidu, dom a byt v roce 2001 vyplynuly informace o po tech obydlých dom a dom neobydlých, které z velké ásti sloufí k rekreaci jako druhé bydlení. Tento trend je na T ebo sku velmi oblíben, ale v souvislosti s demografickým stárnutím obyvatel jifl nep iná-í pozitivní ekonomické ú inky. Lidé, kte í své domy na T ebo sku vyuffivali k druhému bydlení, se sem v poproductivním v ku natrvalo p ist hovali a tím se v daných obcích snífily p íjmy z cestovního ruchu.

V dal-í ásti této analýzy byl zkoumán podíl trvale neobydlých dom ó ur ených k rekreaci ó k celkovému po tu dom v obci.

Nejvíce neobydlených domů se nachází v obcích Novosedly nad Neflárkou (117), Stráň nad Neflárkou (106) a Stříbrec (131) v mikroregionu Těbošsko, dále v obci Suchdole nad Lufnicí (161) v mikroregionu Vitorazsko a v Kardašově Řečici (153) v mikroregionu Řečicko.

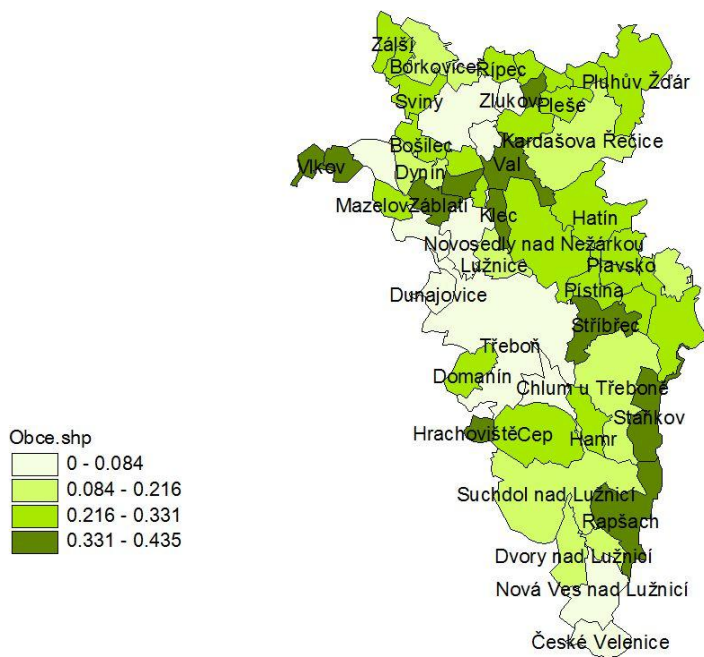
Ve srovnání s celkovým počtem domů ve výše uvedených obcích vychází podíl neobydlených domů v Novosedlech nad Neflárkou 0,33, ve Stráň nad Neflárkou 0,29, ve Stříbreci 0,49, v Suchdole nad Lufnicí 0,14, ve Zlukov 0,03 a v Řečici 0,11.

Nejvyšší hodnoty podílu trvale neobydlených domů k celkovému počtu domů ve zkoumaných obcích bylo zjištěno v obcích v mikroregionu Veselsko, a to v obcích Vlokov (CB) (0,435), Újezdec (0,429) a Drahotínice (0,425). Z mikroregionu Těbošsko to jsou obce Záblatí (0,434), Stříbrec (0,421) a Hrachovič (0,415). Zde jsou využívány především opravdu jako druhé bydlení, především díky příjemnému a klidnému prostředí, okolnímu architektonickému stylu zástavby (selské baroko) a krajině.

Z uvedeného je zřejmé, že i přes velký počet trvale neobydlených domů ve zmíněných obcích, je možno k druhému bydlení více využívat obce mikroregionu Veselsko a Těbošsko. V ostatních mikroregionech tento podíl vycházel kromě obce Rapach na Vitorazsku (0,34) níže než 0,3.

Nejméně domů sloužících k rekreaci je v mikroregionu Těbošsko v obci Majdalena (1) a v obcích Smrčkov a Dunajovice dokonce žádný. Tyto obce lze označit jako obce s bohatým denním životem, kde se podniká, funguje zaměstnanost v zemědělství, lesnictví a je zde dobrá občanská vybavenost. Dále malý počet těchto trvale neobydlených domů je v mikroregionu Vitorazsko v obci Řečické Velenice (5) a v Nové Vsi nad Lufnicí (8). Z mikroregionu Veselsko jsou to obce Zlukov (2) a Řečice (8) a v obci Vlčkov (TA) není také žádný registrovaný.

Obrázek 5 znázorňuje výši podílu trvale neobydlených domů, sloužících k rekreaci, k celkovému počtu domů v jednotlivých obcích.

Obrázek 5 - Podíl trvale neobydlených domů, potenciálně sloužících k rekreaci

Zdroj: vlastní zpracování

9.5. Analýza ploch vhodných k rekreaci

V této části analýzy byla zjištěna celková výměra obcí a porovnávána s podílem ploch vhodných k rekreaci. Jako plochy vhodné k rekreaci byly posuzovány lesy, louky a vodní plochy.

Nejvíce vysokých hodnot podílu ploch vhodných k rekreaci bylo dosaženo ve všech 6 obcích mikroregionu Vitorazsko, kde u většiny obcí byl zjištěn podíl v rámci nejlépe 0,7, pouze v obci Suchdol nad Lužnicí tento podíl činil 0,61, ale v obci Halámky dokonce 0,85. Jedná se o periferní region, ve kterém se po desetiletí nerozvíjely pro myslivé aktivity, případně byly tyto aktivity rozvíjeny v relativním souladu s ochranou přírody.

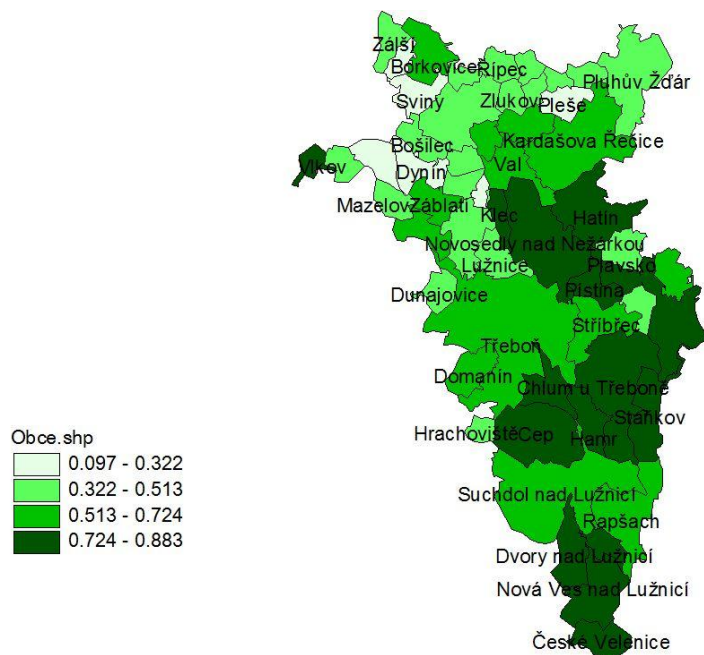
V mikroregionu Třeboňsko dosáhlo 6 obcí z celkových 25 hodnoty tohoto podílu v rámci nejlépe 0,8. Konkrétně obce Staňkov (0,88), Hamr a Hatín (0,85), Pístina a Cep (0,84) a

Klec (0,83). Tyto hodnoty souvisí s převážně hospodářskou činností v těchto obcích a s množstvím lesů a rybníků v okolí. Pouze 8 obcí tohoto mikroregionu mělo hodnotu podílu ploch vhodných k rekreaci nižší než 0,5 – PONDRAŽ (0,48), PÍBRZ a PÍSTINA (0,47), LUFNICE (0,41), LOMNICE NAD LUFNICÍ (0,36), HRACHOVIT (0,35), DUNAJOVICE (0,34) a FRAHEJL (0,28).

V mikroregionu Veselsko pouze 5 obcí z celkového počtu 18 dosáhlo hodnoty podílu ploch vhodných k rekreaci větší než 0,5. Patří sem obec VLKOV (CB) (0,81), BORKOVICE (0,70), VAL (0,67), DRAHOV (0,61) a VESELÍ NAD LUFNICÍ (0,59). Nejnižší hodnoty byly zjištěny v obcích SVINY (0,096), MAFICE (0,156) a v obci DYNÍN (0,260).

Obce mikroregionu Šečicka dosáhly hodnot tohoto podílu menších než 0,5. Kromě obce Kardašova Řečice podíl ploch vhodných k rekreaci 0,66, což je nejvíce z tohoto mikroregionu.

Na obrázku 6 je znázorněn podíl ploch vhodných k rekreaci k celkové výměře jednotlivých obcí. Z obrázku vyplývá, že obce s nejvyšším podílem ploch vhodných pro rekreaci patří k nejintenzivněji využívaným částem regionu cestovním ruchem a rekreací – kromě Vitorazska. Obce Vitorazska disponují především lesy a loukami, proto by zde bylo možné více rozvíjet přírodní turistiku a především myslivost. V ostatních územích s vysokým indexem tohoto podílu představují vodní plochy – nejintenzivněji jsou využívané části v okolí Těboň a Chlumu u Těboň. Zde je vhodné aplikovat principy trvale udržitelného rozvoje v souvislosti s usměrňováním turistických aktivit s ohledem na životní prostředí, zlepšit informovanost turistů a vzdělanost pracovníků a podnikatelů v oblasti cestovního ruchu.

Obrázek 6 - Podíl ploch vhodných k rekreaci

Zdroj: vlastní zpracování

9.6. Analýza podnikatelských subjekt

Tato analýza zkoumá po ty podnikatelských subjekt v jednotlivých obcích a po ty podnikatelských subjekt ve slufbách. Pro rozvoj cestovního ruchu v obcích je nutná návaznost nov vstupujících podnikatelských subjekt na stávající.

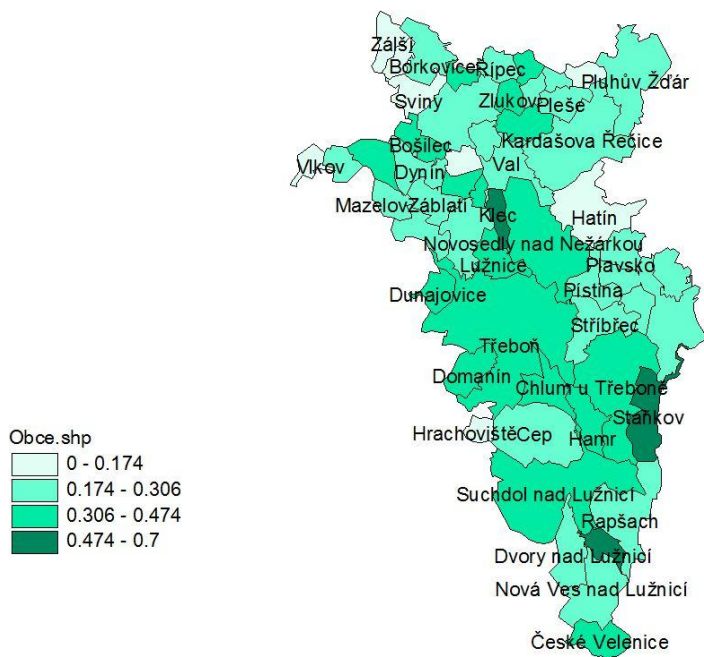
Nejvíce podnikatelských subjekt bylo zji-t no v obcích nad 1000 obyvatel. Nejvy-í hodnota byla zji-t na v T eboni (2237), ve Veselí nad Lužnicí (1375), v eských Velenicích (794), v Suchdole nad Lužnicí (684), v Karda-ov e ici (444) a v Chlumu u T ebon (423). Podnikatelské subjekty sm ují své aktivity do oblastí, které mají n jaký rekrea ní potenciál, nejvíce jich proto p sobí v místech roz-í eného cestovního ruchu.

Naopak nejmén podnikatelských subjektů podniká v obcích Pon Dražl a Pon Dražlka (14) v mikroregionu Těbošsko, v obci Újezdec (15) v mikroregionu Veselsko, v obci Frahelč a Višňová (18) a v obci Záblatí (19), což jsou malé vesničky bez podnikatelského zázemí a s malou návazností na stávající subjekty.

Při zkoumání podnikatelských subjektů ve slulbách, bylo zjištěno nejvíce těchto subjektů opět ve stejném pořadí - v Těbošce (816), ve Veselí nad Lužnicí (387), v Českých Velenicích (376), v Suchdole nad Lužnicí (684), dále pak v Chlumu u Těbošce (163) a v Kardašově Řečici (109). K tomu přispívá podpora místních orgánů a institucí a také přirození předpoklady k rozvoji cestovního ruchu i podnikání v těchto oblastech.

Nejmén podnikatelských subjektů ve slulbách bylo uvedeno v obcích Pon Dražl, Smrčlov a Záblatí (5) v mikroregionu Těbošsko, v obci Mařice (5) v mikroregionu Veselsko, dále v obci Višňová (3) v mikroregionu Želčicko, v obci Újezdec (3) v mikroregionu Veselsko, v obci Pon Dražlka (2) a Hrachovičtín (1) v mikroregionu Těbošsko. žádný podnikatelský subjekt podnikající ve slulbách nebyl zjištěn v obci Vlčkov (CB) v mikroregionu Veselsko.

Obrázek 7 znázorňuje podíl podnikatelských subjektů, které podnikají ve slulbách k celkovému počtu podnikatelských subjektů ve sledovaných obcích. Vysoký podíl byl dosažen v obci Staňkov, kde se vyskytuje mnoho kempů a restaurací i pohostinství. V obci Klec a Halámky, kde je tento podíl také vysoký, se struktura podnikatelů liší, nachází se ubytovací kapacity sezónního charakteru. Každá domácnost v těchto obcích je obydlena jen sezónně, slouží k rekreaci. V obci Halámky dále podniká firma KODAVO s.r.o. dřevní a pilarská výroba, dále firma J-Tank čerpací stanice. Za hranicemi obce je těžba písku a flinty a výkrmna vepřů, také jsou zde dvě pohostinská zařízení s celodenním stravováním a dva noční bary s hernou. V obci Klec se kromě ubytování nachází pouze obchod a pohostinství.

Obrázek 7 - Podíl podnikatelských subjektů ve službách

Zdroj: vlastní zpracování

9.7. Analýza p íjm obcí

V této ásti byly zji– ovány celkové p íjmy obcí v roce 2008 dle dat uvedených na internetových stránkách Ministerstva financí R. P íjmy sledovaných obcí pak byly p epo ítány na jednoho obyvatele.

V mikroregionu T ebo sko byly nejvy– í p íjmy v obci T ebo (1 107 414 tis. K), Lomnice nad Lužnicí (64 522 tis. K) a Cep (16 181 tis. K). Nejníř p íjmy vykazovaly v tomto mikroregionu obce Hrachovi–t (1 173 tis. K), Pon drafl (1 453 tis. K) a Frahelř (1 499 tis. K). P epo teno na jednoho obyvatele vycházely p íjmy v tomto mikroregionu nejvíce v obci T ebo (126 tis. K), Cep (86,5 tis. K) a Hatín (47 tis. K). Nejmen– í p íjmy na obyvatele pak m ly obce Frahelř (9,6 tis. K),

Majdalena (10,3 tis. Kč) a Klec (10,5 tis. Kč). Důvodem pro vyšší příjmy v uvedených obcích je rozšíření dotací a další významnou složkou jsou příjmy z cestovního ruchu.

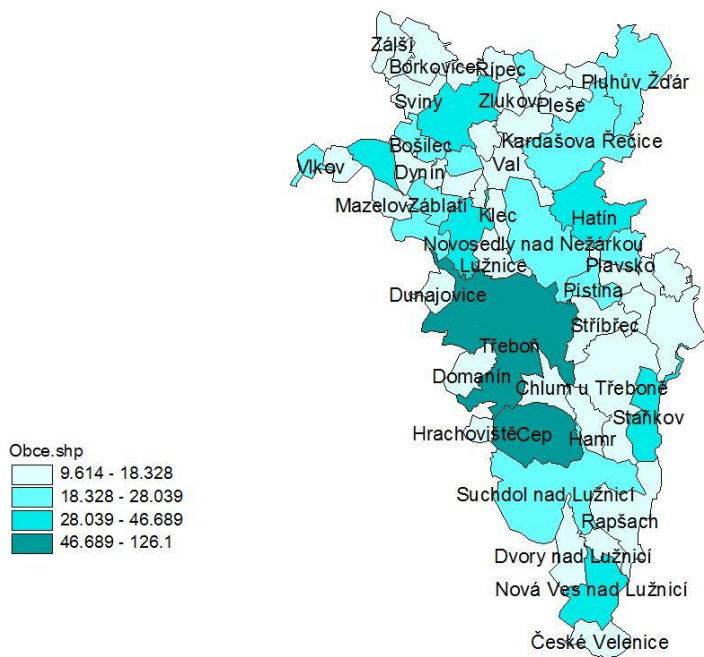
V mikroregionu Vitorazsko byly nejvyšší příjmy v obci Suchdol nad Lužnicí (81 751 tis. Kč) a Česká Velenice (54 670 tis. Kč), nejnižší pak v obci Halámky (2 002 tis. Kč) a Dvory nad Lužnicí (3 507 tis. Kč). Procento příjmu na jednoho obyvatele bylo nejvyšší v obci Nová Ves nad Lužnicí (32,3 tis. Kč) a Suchdol nad Lužnicí (22,4 tis. Kč), nejnižší opět v obci Dvory nad Lužnicí (10,2 tis. Kč) a Halámky (12,8 tis. Kč).

V mikroregionu Veselsko byly nejvyšší příjmy v obcích Veselí nad Lužnicí (270 455 tis. Kč), Neplachov (12 687 tis. Kč) a Dynín (5 135 tis. Kč), naopak nejnižší příjmy měly obce Vlčkov (CB) (507 tis. Kč), Újezdec (1 027 tis. Kč) a Mařice (1 603 tis. Kč). Procento celkové příjmy na jednoho obyvatele pak vycházely nejvyšší v obcích Veselí nad Lužnicí (40,9 tis. Kč), Neplachov (36,3 tis. Kč) a Vlčkov (CB) (26,7 tis. Kč) a nejnižší v obcích Mazelov (12,6 tis. Kč), Vlčkov (TA) (11,7 tis. Kč) a Zlakov (10,3 tis. Kč).

V mikroregionu Šečice měly nejvyšší příjmy obce Kardašova Řečice (64 546 tis. Kč) a Pluhov (11 482 tis. Kč), nejnižší příjmy obce Záhoří (1 485 tis. Kč) a Višňová (1 073 tis. Kč). Procento příjmu na jednoho obyvatele byly nejvyšší příjmy v obcích Kardašova Řečice (28 tis. Kč) a Doňov (19,3 tis. Kč), nejnižší pak opět v obcích Višňová (13,4 tis. Kč) a Záhoří (12,3 tis. Kč).

Celkově nejvyšší příjmy měly tradiční obce s velkým podílem obyvatelů Těboš, Veselí nad Lužnicí a Suchdol nad Lužnicí, kromě obce Cep, která k těmto obcím co do podílu obyvatel nepatří a kde většinu příjmů obce tvoří rozšířené dotace. Nejnižší příjmy vykazovaly obce s nejmenším podílem obyvatelů Višňová, Újezdec a Vlčkov (CB).

Příjmy obcí na jednoho obyvatele jsou znázorněny na obrázku 8.

Obrázek 8 - Příjmy obcí na 1 obyvatele

Zdroj: vlastní zpracování

9.8. Analýza míry nezaměstnanosti

Data v této části analýzy byla získána z Úřad práce a jsou platná k prosinci roku 2009. Míra nezaměstnanosti je zde sledována podle mikroregionů a na závěr z celkového pohledu ve sledovaném území.

V mikroregionu Třeboňsko byla zjištěna nejnižší míra nezaměstnanosti v obcích Záblatí (2,86%), Smrčův (2,63%) a Klec (2,27%). Naopak nejvyšší míra nezaměstnanosti se vyskytuje v obci Cep (13,1%), kde ovšem jsou nejvyšší příjmy obce na 1 obyvatele. Dále v obcích Hrachoviště a Stříbřec (12,9%). Hlavní město tohoto mikroregionu, Třeboň, má míru nezaměstnanosti 5,53%.

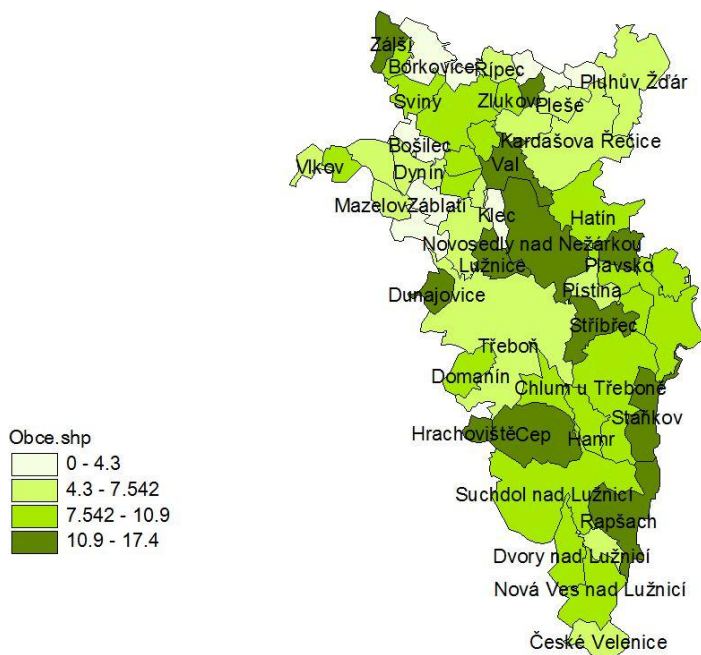
V mikroregionu Vitorazsko je tato míra nejnižší v obci Halámky (7,32%) a v eských Velenicích (7,54%). Nejvyšší je pak v obcích Rapach (13,09%) a Dvory nad Lufnicí (10,53%).

V mikroregionu Veselsko je nejnižší míra nezaměstnanosti v obcích Boilec (2,8%), říšov (3,8%) a Borkovice (4,3%). Nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazují obce Zálí (17,4%), Val (14,8%) a Újezdec (12,5%). Veselí nad Lufnicí, jako hlavní město tohoto mikroregionu má míru nezaměstnanosti na úrovni (9,1%).

V mikroregionu ecko má obec Višová nulovou míru nezaměstnanosti, další obec s nízkou mírou je Záhoří (3,03%). Nejvyšší míra nezaměstnanosti je v Kardašově Řečici (7,38%) a v obci Pluhův říš (5,96%).

Celkově nejnižší míra nezaměstnanosti je v celém regionu Třebová v obcích Višová, Klec a Smrčův, nejvyšší pak v obcích Zálí, Val a Cep. Je zde málo pracovních i podnikatelských příležitostí, obyvatelé musejí vyjíždět za prací do okolních větších měst. Také sem neplynou investice zvenčí a konkrétně v Cepu došlo k ukončení těžby dřeva. Firma Hanson zde ukončila svou působnost a na jedné ze tří cepských pískoven provádí příležitostnou těžbu po konzultacích s CHKO podnik Lesy R.

Míra nezaměstnanosti v jednotlivých obcích je graficky znázorněna na obrázku 9. V případě tohoto determinantu se projevuje teorie jádro-ó-periferie, kdy obyvatelstvo migruje za prací do centrální části území.

Obrázek 9 - Míra nezaměstnanosti

Zdroj: vlastní zpracování

9.9. Analýza po tu registrovaných osobních automobil

Tato analýza byla provedena dle dat dostupných z informací Ministerstva vnitra R. Sloufí ke zji-t ní možnosti snaz-ího vstupu nových podnikatelských subjekt na trh. Op t jsou údaje sledovány v jednotlivých mikroregionech a nakonec za celé území regionu T ebo sko.

V mikroregionu T ebo sko je nejvíce osobních automobil zaregistrovaných v obcích T ebo (3232), Chlum u T ebon (944) a Lomnice nad Lužnicí (704). Nejmén jich je zaregistrovaných v obcích Záblatí (30), Hrachovi-t (42) a Pon drafl (44).

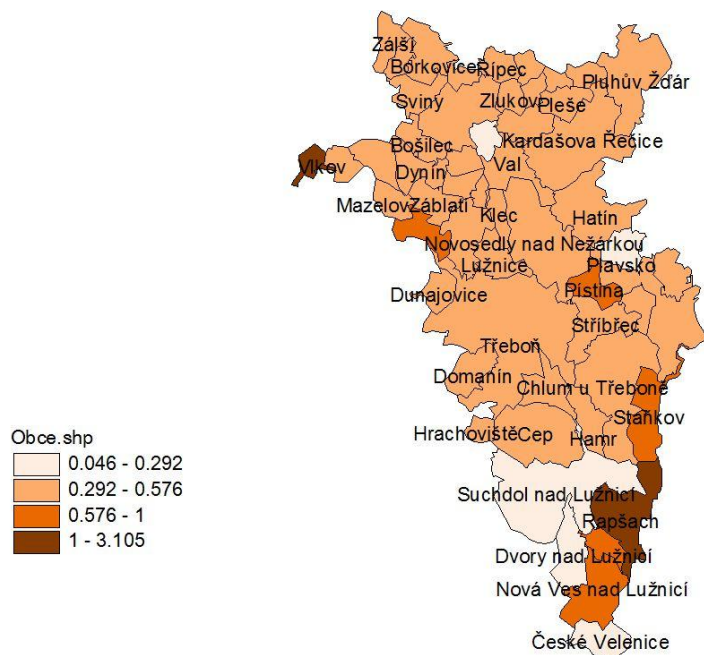
V mikroregionu Vitorazsko je nejvíce registrovaných osobních automobil v obcích Rap-ach (1473) a Suchdol nad Lužnicí (1068). Nejmén automobil z tohoto mikroregionu je zaregistrováno v obcích Dvory nad Lužnicí (71) a Halámky (147).

Mikroregion Veselsko má nejvíce zaregistrovaných automobilů v obcích Veselí nad Lužnicí (2401), Neplachov (195) a Sviny (167), nejméně v obcích Vlčkov (TA) (21), Újezdec (31) a Vlčkov (CB) (59).

V mikroregionu se ičko mají nejvyšší počet registrovaných automobilů obce Kardašova Řečice (863) a Pluhov (283), nejnižší počet mají obce Višňová (36) a Dobruška (42).

V celkovém pohledu na sledované území regionu Těbošsko je největší počet registrovaných osobních automobilů v obcích Těboš, Veselí nad Lužnicí, Rapach, Suchdol nad Lužnicí a Chlum u Těboš; nejméně počet pak v obcích Vlčkov (TA), Záblatí, Újezdec, Višňová a Ponědrážka. Zde se projevuje pozitivní vztah míry automobilizace s velikostní strukturou obcí, kde ve větších obcích s vyšším počtem obyvatel je více majitelů osobních automobilů. Míra automobilizace také souvisí s možnostmi podnikání a v návaznosti na ni i s rozvojem cestovního ruchu a příjmy obcí s ním spojené.

Obrázek 10 ukazuje podíl registrovaných osobních automobilů připadající na jednoho obyvatele. Nejvyšší podíl byl zjištěn v obci Vlčkov (CB) a Rapach, což má za příčinu špatné dopravní spojení hromadnou dopravou s okolními obcemi.

Obrázek 10 - Podíl registrovaných osobních automobilů na obyvatele

Zdroj: vlastní zpracování

9.10. Analýza vzdálenostní struktury

V této analýze byla zpracována data českého statistického úřadu platná ke konci roku 2009, a to vzdálenost obcí od krajského města (v km) a vzdálenost obcí od obce s rozdílnou populací (v km).

Největší vzdálenost od krajského města mají v mikroregionu Třeboňsko obce Lásenice (45,2), Staňkov (44,3) a Chlum u Třeboně (43), naopak nejmenší vzdálenost mají obce Dunajovice (19,5), Domanín (22,3) a Třeboň (24,3). Vzdálenost obce s rozdílnou populací je největší v obcích Staňkov (21,5), Chlum u Třeboně (18,1) a Záblatí (17,8), nejmenší pak v obcích Lužnice (6,7), Domanín (6,7) a Dunajovice (6,8).

V mikroregionu Vitorazsko je největší vzdálenost od krajského města v obci České Velenice (51,1) a v Nové Vsi nad Lužnicí (46,2); nejmenší vzdálenost je v obcích

Suchdol nad Lufnicí (37,2) a Dvory nad Lufnicí (41,4). Vzdálenost od obce s rozí enou p sobností je nev tí z obce eské Velenice (36,8) a z obce Nová Ves nad Lufnicí (30,6); nejmení vzdálenost pak z obce Rapach (24) a Suchdol nad Lufnicí (19,1).

Mikroregion Veselsko má od krajského m sta nejdále obce Újezdec (38,9), Borkovice (37) a ípec (36,3), nejblií jsou pak obce Drahot íce (20,2), Neplachov (21,4) a Vlkov (CB) (21,6). Od obce s rozí enou p sobností jsou nejdále obce Boílec (25,8), Dynín (24,5) a Mazelov (22,5); nejblií pak obce ípec (5,9), Veselí nad Lufnicí (8,9) a Zlukov (9,1).

V mikroregionu e icko jsou nejdále krajskému m stu obce Pluh v fi ár (49,8) a Vi ová (48,5); nejblií pak obce Do ov (40) a Záho í (40,9). Od obce s rozí enou p sobností se nejdále nachází obce Do ov (19,6) a Záho í (18,8); nejblií zas obce Karda ova e ice (13,8) a Pluh v fi ár (14).

Celkov ve sledovaném regionu je nejv tí vzdálenost od krajského m sta v obcích eské Velenice, Pluh v fi ár a Vi ová, nejmení vzdálenost je v obcích Dunajovice, Drahot íce a Neplachov.

Nejv tí vzdálenost od obce s rozí enou p sobností mají v celém regionu obce eské Velenice, Nová Ves nad Lufnicí a Dvory nad Lufnicí, vlivem protáhlého území a polohy na hranici státu, nejmení je tato vzdálenost pak v obcích ípec, Domanín a Lufnice.

9.11. Analýza geograficky váíené regrese

Geograficky váíená regrese p edstavuje regresní model, zohled ující prostorové aspekty. Do výpo tu vstupují na rozdíl od klasické regresní analýzy informace, vztahující se k lokalizaci jednotek v prostoru a jejich vzájemných vztazích ó susednost. Stanovuje pro prostorov definovaná data lokální hodnoty parametr modelu a tím zohled uje prostorovou variabilitu obsaíenou v datech. Pro kaíký bod analyzovaného

území je tedy možné vypočítat lokální hodnoty parametru na základě určení polohy těchto bodů a jejich množství je dáno velikostí jádra. Parametry modelu v určitém bodě nejvíce ovlivňují nejbližší hodnoty a jejich vliv se vzdáleností klesá. Tím navazuje na zmíněvanou teorii jádro-periferie. Dochází k trvalému oslabování periferního regionu tímto transferem kapitálu a produktivních a lidských zdrojů efektu dominance.

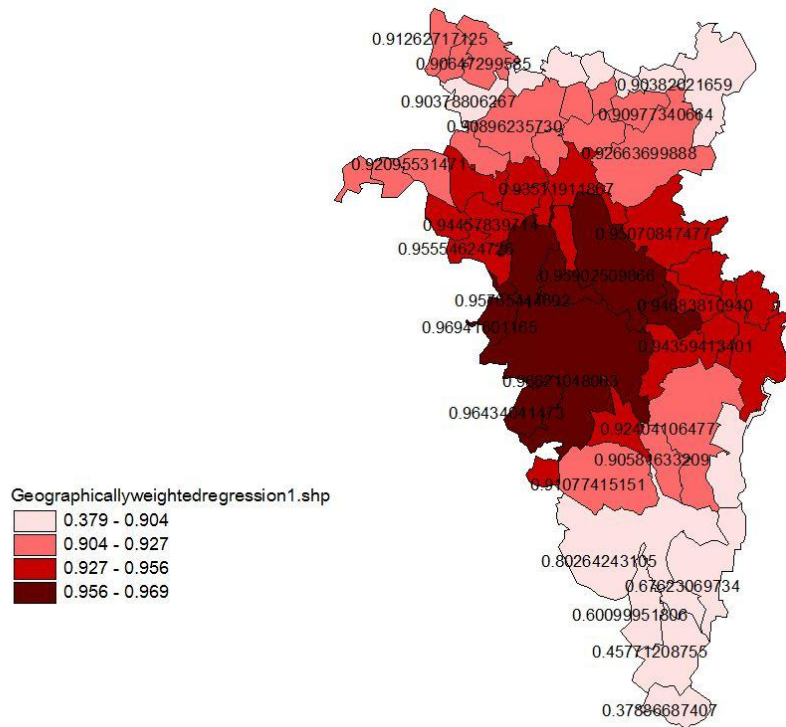
Model (obr. 11) byl navržen s ohledem na zdroje dostupných dat a cíle práce, kterým je snaha o posílení demografického potenciálu pro rozvoj hospodářských aktivit v území, zejména cestovního ruchu. Funkce příjmů obcí, kdy tyto příjmy jsou vysvětlovány proměnnou a vysvětlujícími proměnnými jsou index závislosti, index stáří, míra nezaměstnanosti, trvale neobydlené domy sloužící k rekreaci a podnikatelské subjekty ve službách. Geograficky vážená regrese (GWR) hledá parametry regresní funkce postupně pro jednotlivé obce. Tyto parametry jsou odhadovány na základě hodnot proměnné definované okolí dané obce, čímž zohledňuje prostorovou variabilitu modelu. Kvalitu modelu lze posoudit podle indexu determinace R^2 . Čím je tento index vyšší, tím lépe vysvětluje funkce skutečnost.

Funkce je následující:

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{1i} + \beta_2 x_{2i} + \beta_3 x_{3i} + \beta_4 x_{4i} + \beta_5 x_{5i} + \varepsilon_i,$$

kde y_i představuje příjmy obcí (závislá proměnná) v lokalizaci i ; x_i jsou nezávislé proměnné: x_{1i} index závislosti, x_{2i} index stáří, x_{3i} míra nezaměstnanosti, x_{4i} trvale neobydlené domy, x_{5i} podnikatelské subjekty ve službách; ε_i je chybový parametr a β_i parametry regresní funkce odhadované metodou nejmenších čtverců tak, aby byl

minimalizován součet reziduí $\sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2$.

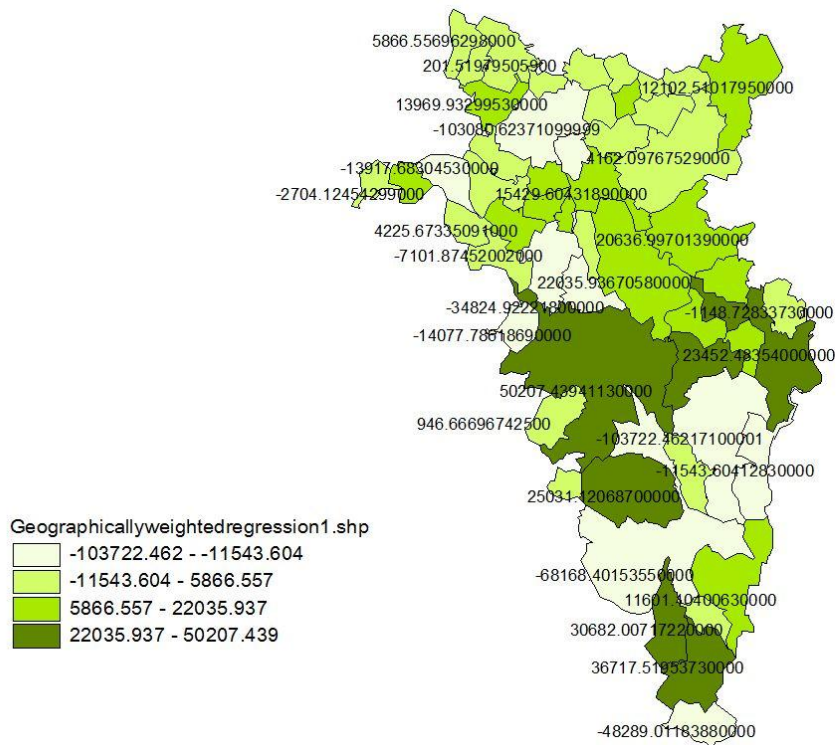

Obrázek 11 - Koeficient determinace

Zdroj: vlastní zpracování

Jak ukazuje model, index determinace je nejvyšší kolem Těbova, kde z 96% vysvětluje příjmy obcí. Příjmy obcí jsou tedy skutečně determinovány výše zmíněnými demografickými ukazateli. Těbov cestovní ruch stále rozvíjí, pořádají se zde různé kulturní akce, mnoho zajímá dotace z Evropské unie a v neposlední řadě zde sehrává významnou roli lázeňství. V regionu Vitorazska není cestovní ruch z hlediska příjmů tolik důležitý, zde existují především strojírna jako zdroj příjmů. Na severu Veselska zase převládá zemědělská činnost, ovšem na druhou stranu, Veselí nad Lužnicí je důležitým železničním uzlem a tudíž příjmy spjaté s cestovním ruchem.

Na dalším obrázku 12 jsou znázorněna rezidua. Čím větší jsou rezidua, tím méně toho model vysvětluje, ideální jsou tedy nulové hodnoty.

Obrázek 12 - Rezidua

Zdroj: vlastní zpracování

V oblastech se zápornými hodnotami je skutečnost vyší než predikovaná, model tedy selhává a skutečnost podhodnocuje. V těchto oblastech je třeba použít jiné proměnné z důvodu, že sledované demografické ukazatele se na průměrech obcí nepodílejí tolik, jako jiné faktory. V oblastech s kladnými hodnotami model zase skutečnost nadhodnocuje a demografické ukazatele se zde na cestovním ruchu podílejí.

10. Vyhodnocení demografických determinant a navazující doporučení

10.1. Vyhodnocení

Jak vyplývá z analýzy, zdejší obyvatelstvo stárne a hustota osídlení v této oblasti se srovnává k podprůměrným v rámci celého kraje. Obecně se dá říci, že počet obyvatel ve většině mikroregionech stagnuje, celkový index je 0,936, ale důležitým faktem je, že se mění vková struktura obyvatel. Zvláště v menších obcích se projevuje postupný úbytek obyvatel v aktivním věku a obyvatelstvo na venkov stárne.

Více než polovina obyvatel žije v menších obcích. Celkem bylo na území Těbošska sledováno 55 obcí, z nichž 21 má méně než 200 obyvatel, 22 obcí má 200-500 obyvatel, 5 obcí má 500-1000 obyvatel, 1 obec 1000-2000 obyvatel a pouze 6 obcí z celého regionu má více než 2000 obyvatel.

Jak vyplynulo z korelace, index stáří je poměrně silně korelovaný s indexem závislosti (43%), což znamená, že v obcích, kde převládá staré obyvatelstvo je index závislosti také vysoký.

V obcích s vysokým indexem stáří je problém s rozvojem podnikání, jelikož stárnutí obyvatel zabraňuje aktivitě ostatních obyvatel v rozvíjení nového dynamického odvětví.

Z analýzy dále vyplynulo, že největší **potenciál pro rozvoj cestovního ruchu** z hlediska dostupnosti k rekreaci a podílu ploch vhodných k rekreaci má mikroregion Těbošsko. Toto území disponuje celkem 1 044 trvale neobydlenými domy a jejich podíl v celkovém počtu domů je 0,241. Těbošsko má také největší celkovou plochu vhodnou k rekreaci, její výměra je celkem 34 422 ha. Podíl těchto ploch k celkové výměře mikroregionu je 0,628.

V mikroregionu Vitorazsko je ze sledovaných území nejmenší počet domů určených k rekreaci. Celkem jich je zde 294 a podíl těchto domů k celkovému počtu na území je

0,155. Oproti tomu se Vitorazsko řadí na druhé místo v pořadí ploch určených k rekreaci s celkovou výměrou 10 437 ha. Podíl vhodných ploch k celkové rozloze Vitorazska je 0,724, což je o něco vyšší podíl než na Těbošsku.

Mikroregion Veselsko má na svém území 459 domů vhodných k rekreaci, jejich podíl k celkovému počtu domů v této oblasti je 0,227. Podíl ploch vhodných k rekreaci je zde 0,443 s celkovou výměrou lesů, luk a vodních ploch 8 262 ha.

Nejnižší potenciál z hlediska ploch vhodných k rekreaci má mikroregion Eicek, celková výměra těchto ploch je 5 470 ha a jejich podíl z celkového území mikroregionu je 0,451. Je zde 303 neobydlených domů sloužících k rekreaci, což v porovnání s celkovým počtem domů v obcích tohoto území představuje podíl 0,261.

Z těchto výše uvedených údajů nelze zamítnout hypotézu, že Těboško má dostatečné podmínky pro rozvoj cestovního ruchu a zároveň nelze zamítnout hypotézu, že Těboško je z hlediska možnosti rozvoje cestovního ruchu různorodé, jelikož každý mikroregion sledovaného území má jiné dispozice.

Z hlediska **možnosti vstupu nových podnikatelských subjektů na trh** byly zkoumány údaje o výšce struktury obyvatel, počtu stávajících podnikatelských subjektů, na které lze navázat, podíl podnikatelských subjektů ve sluffbách a stupni automobilizace v jednotlivých obcích a vzdálenostní struktura. Tato data mají přímou souvislost s velikostí mikroregionu.

Dle indexu závislosti se jeví jako nejsnazší vstup na trh v mikroregionu Těboško, kde má tento index hodnotu 0,426 (v mikroregionech Vitorazsko 0,440, Veselsko 0,447 a Eicek 0,455) a lze zde předpokládat největší počet ekonomicky aktivních obyvatel, se kterými mohou nově vzniklé podnikatelské subjekty navázat spolupráci nebo tyto obyvatelé mohou sami začít rozvíjet své podnikatelské aktivity.

Počet stávajících podnikatelských subjektů je v tomto mikroregionu také největší, podniká zde celkem 4 230 subjektů, z toho 1 507 ve sluffbách. Druhý největší počet podnikatelských subjektů se nachází v mikroregionu Veselsko, kde jich přibližně celkem 2 199, z toho 598 ve sluffbách. V mikroregionu Vitorazsko je registrováno 1 788

podnikatelských subjektů a z nich 704 ve sluffbách. Nejmenší počet těchto subjektů je v mikroregionu Ešicko, kde podniká 676 firem, z toho jen 168 ve sluffbách.

Dále bylo provedeno srovnání pomocí podílu podnikajících ve sluffbách k celkovému počtu subjektů. Nejvyšší podíl byl zjištěn v mikroregionu Vitorazsko (0,376), druhý nejvyšší v mikroregionu Těbošsko (0,306). V mikroregionu Ešicko byla zjištěna hodnota tohoto podílu 0,254 a v mikroregionu Veselko 0,253. Pro návaznost nově vstupujících podnikatelských subjektů se dají předpokládat nejlepší podmínky v mikroregionu Vitorazsko a také v mikroregionu Těbošsko.

Stupeň automobilizace jako další určující údaj o snazším vstupu podnikatelských subjektů na trh, byl zjištěn poměrem celkového počtu registrovaných osobních automobilů na jednoho obyvatele. Nejvyšší hodnota byla dosažena v mikroregionu Vitorazsko (0,79), dále pak v mikroregionu Veselsko (0,61); nižší hodnoty byly zjištěny v mikroregionech Těbošsko (0,47) a Ešicko (0,45). Nejvyšší stupeň automobilizace na Vitorazsku předznamenává další možnosti vstupu nových podnikatelských subjektů na trh, nebo majitelé osobních automobilů mohou snáze začít podnikat, kdyby nejsou odkázáni pouze na veřejnou dopravu.

Průměrná vzdálenost od krajského města a od obce s rozdílnou působností ovlivňuje také možnost vzniku nových podnikatelských subjektů z důvodu nutných a v nich kterých případech i velmi častých návštěv v správních úřadech. Nejmenší průměrná vzdálenost od krajského města byla zjištěna v mikroregionu Veselsko (30,5 km), dále v mikroregionu Těbošsko (32,9 km). V této vzdálenosti od krajského města mají mikroregiony Vitorazsko (43,4 km) a Ešicko (44,1 km). Nejmenší průměrnou vzdálenost od obce s rozdílnou působností vykazuje mikroregion Těbošsko (13,4 km), dále pak mikroregion Veselsko (16,2 km) a Ešicko (16,6 km). Největší vzdálenost od obce s rozdílnou působností má mikroregion Vitorazsko (27 km). Z těchto údajů vyplývá nejsnazší vstup pro nové podnikatele v mikroregionu Veselsko a Těbošsko.

Počet podnikatelských subjektů ve sluffbách výrazně koreluje s počtem ploch vhodných k rekreaci (68%) i s výměřím obcí (67%), což značí jejich přímou závislost a dále také výrazně koreluje s počtem registrovaných osobních automobilů (86%) i se

vzdáleností od obce s rozdílenou působností (76%). Tím se vysvětluje ekonomický potenciál území, který má vhodné plochy k rekreaci. Je zde možnost vstupu podnikatelských subjektů a jejich návaznost na stávající. Podnikatelé, kteří mají vlastní auto, se mohou snáze dopravit na úřady a jiné instituce, k jejich podnikání nezbytné, a tím podpořit rozvoj cestovního ruchu a služeb v této oblasti.

Vzhledem k široké základně stávajících podnikatelských subjektů a dobrým možnostem vstupu nových podnikatelských subjektů nejen v oboru cestovního ruchu a jejich dobré návaznosti na stávající nelze zamítnout hypotézu, že rozvoj cestovního ruchu Těbošsko je vázaný na možnosti vstupu nových podnikatelských subjektů a jejich možné návaznosti na stávající.

Příjmy obcí byly sledovány v jednotlivých obcích sledovaného území za rok 2008 a podrobněji bylo zkoumáno 5 obcí s nejnižšími příjmy na jednoho obyvatele. Nejnižší příjmy na jednoho obyvatele byly zaznamenány v obcích Frahelc (9,61 tis. Kč), Dvory nad Lužnicí (10,22 tis. Kč), Majdalena (10,26 tis. Kč), Zlukov (10,35 tis. Kč) a Klec (10,47 tis. Kč).

V obci Frahelc v mikroregionu Těbošsko byl sledován vysoký index stáří (1,77), nízký podíl ploch vhodných k rekreaci (0,28), 23 trvale neobydlených domů určených k rekreaci z celkového počtu 78 domů a pouze 18 podnikatelských subjektů na 156 obyvatel, z toho 6 ve službách. Obec je součástí CHKO Těbošsko, leží na spojnici mezi Těbošskem a Veselím nad Lužnicí, má dobré předpoklady pro nenáročnou pěší a cykloturistiku a také dobré vlakové i autobusové spojení. Vzhledem k poloze této obce, která leží u ústí Lužnice a v těsné blízkosti Národního soustavy, by se zde mohl cestovní ruch rozvíjet.

Dvory nad Lužnicí leží v mikroregionu Vitorazsko, index stáří je zde 0,93, ilustrovaně neprojevuje staré obyvatelstvo a index závislosti je pouze 0,35. Podíl ploch určených k rekreaci je zde poměrně vysoký (0,74). V obci se nachází 31 trvale neobydlených domů sloužících k rekreaci z celkového počtu 147 domů, působí zde celkem 81 podnikatelských subjektů na 343 obyvatel, z toho 19 ve službách. Obec se nachází v jižní části CHKO Těbošsko, na jejím území jsou dvě přírodní rezervace Státní

pírodní rezervace Horní Lufnice a Státní pírodní rezervace. Vedle obce protéká řeka Lufnice, ve vzdálenosti přibližně 3 km severně od obce se nachází pískovny a obcí prochází cyklotrasa, která spojuje okolní obce až do Rakouska. Cestovní ruch je zde tedy možné rozvíjet.

V obci Majdalena v mikroregionu Těbošsko je také vysoký index stáří (1,59), podíl ploch určených k rekreaci je ale vyšší než v předchozí obci (0,77). Nachází se zde pouze 1 domů určených k rekreaci a existuje zde 97 podnikatelských subjektů na 483 obyvatel, z toho 33 ve službách. Vedle obce protéká řeka Lufnice, která je vodáky velmi oblíbená a nachází se zde také vodácký kemp. Pod obcí Majdalena se tok řeky Lufnice rozděluje na Starou řeku, meandrující, zarostlou a hůře projezdnou a Novou řeku s umělým, téměř kilometr dlouhým korytem s dostatkem vody. V nejbližším okolí obce Majdalena je možné napojení na dvě úseky se překrývající značené cyklotrasy. V obci je tedy možné více rozvíjet cestovní ruch.

V obci Zlukov v mikroregionu Veselsko byl zjištěn index stáří 1,03, a nízký podíl indexu závislosti (0,33). Podíl ploch vhodných k rekreaci je zde relativně nízký (0,44), nachází se zde pouze 2 trvale neobydlené domy, sloužící k rekreaci, z celkového počtu 78. V obci působí 53 podnikatelských subjektů na 252 obyvatel, z toho 19 jich podniká ve službách. Obec leží za severní hranicí Chráněné krajinné oblasti Těbošsko, 2 km severovýchodně od Veselí nad Lufnicí. Obcí prochází cyklistická stezka, která má úsek do lesů kolem řeky Nefárky. V obci se nachází pouze 1 ubytovací zařízení a 1 hostinec. Vzhledem k existenci cyklostezky je možné počítat s tím, že se zde rozvíjet cestovní ruch v obci.

Obec Klec v mikroregionu Těbošsko má index stáří 1,21, vysoký podíl ploch vhodných k rekreaci (0,83), je zde 32 trvale neobydlených domů určených k rekreaci z celkem 93 domů a působí zde 30 podnikatelských subjektů na 186 obyvatel, z toho 16 ve službách. Obec Klec je malá jihozápadní vesnička, která leží mezi Nadjezskou rybníční soustavou a rybníkem Klec, poblíž řeky Lufnice, lze tedy i zde předpokládat možné rozvíjet cestovního ruchu.

Zavedení cestovního ruchu obecně zvýší příjem obce, protože turisté i návštěvníci dostanou novou možnost, kde utráčet své peníze. Dle korelační matice pro příjem obcí výrazně koreluje s počtem podnikatelských subjektů ve službách (korelace je 90%), to ukazuje, že území hodnotící z cestovního ruchu a obce jsou tedy závislé na příjmech z těchto služeb. Služby samozřejmě slouží i běžným obyvatelům, ale zároveň jsou také podporou pro cestovní ruch. Nelze tedy zamítnout hypotézu, že zavedením cestovního ruchu je možné v některých obcích zvýšit jejich příjem.

Pomocí geograficky vážené regrese byla dokázána determinace o demografické determinanty se na cestovním ruchu ve sledované oblasti podílejí, a to hlavně v jádrové části, kde aktivity z centra také podporují rozvoj cestovního ruchu. Ekonomika periferie funguje trochu jinak, netvoří tolik z cestovního ruchu jako jádro oblastí. Jak se prokázalo, také srovnává pěstování z cestovního ruchu.

10.2. Navazující doporučení

Potenciál cestovního ruchu na území se odvíjí ve třech hlavních devizách tohoto regionu, a to o příroda, rybníkářství a lázeňství.

Z hlediska zkoumaných demografických determinantů a také vzhledem k faktu, že populace celkově stárne, je vhodné rozvíjet cestovní ruch především v obcích, kde se vyskytuje nejvyšší index stáří, a to cestovní ruch zaměřený na seniory. Jako nejvhodnější forma cestovního ruchu je zde navržen kulturně-poznávací cestovní ruch. Konkrétně se jedná o obce Maflice, Vlčkov (TA), Vlčkov (CB), Ponědraž, Střítec, Višňová, Ponědražka, Halámky a další s vysokým indexem stáří.

V těchto obcích by bylo možné pořídit polodenní autobusové zájezdy spojené s prohlídkami historických památek, přírody i rybníkářství a zájezdů na kulturní akce vhodné pro tuto věkovou skupinu. V neposlední řadě by v těchto obcích bylo vhodné zavést volnočasové aktivity, jež by zabavily zmiňovanou skupinu obyvatel a měly návaznost na tradiční řemesla, například keramický kroužek, technika vazby květin,

kořká ství, ryba ení, atd. T chto nau ných program by se mohly ú astnit i d ti v rámci kolních výukových program , kterým by star í generace mohla p edávat své znalosti a zku enosti z kurz a jist by takto postavené kurzy byly zábavn jí pro v echny zú astn né.

V obcích, které dle demografických determinant vykazují vysokou nezam stanost, se roz í ení cestovního ruchu jeví jako ideální mořnost k vytvo ení nových pracovních míst. Jedná se hlavn o obce Zál í, Val, Cep, Rap ach, Hrachovi t , St íb ec, Lufnice, Újezdec a Sta kov. Pro tyto obce jsou navržena následující doporu ení.

V celém sledovaném území T ebo ska je široká základna **ubytovacích za ízení**, ov em soust ed ná nejvíce do T ebon a blízkého okolí a do Chlumu u T ebon . Kvalita t chto ubytovacích za ízení asto neodpovídá pořadavk m host . Jako doporu ení je zde uveden návrh roz í ení ubytovacích za ízení p edev ím do obcí mimo T ebo a jejich zam ení na konkrétní cílovou skupinu klient . Zvlá t by bylo vhodné roz í it tuto základnu o ubytování levn jí kategorie speciáln pro cyklisty a vodáky. Dále pak ji roz í it také o ubytování vy ího standardu ve v t ích obcích pro movit jí klientelu. Ubytovací za ízení by se také m la zam ít na volno asové aktivity svých host a nabídnout jim mořnost vyřítí v rámci doprovodných program a aktivit.

Co se tý e **stravovacích za ízení** na T ebo sku, je zde také pom rn široká základna, bohuřel ale v men ích obcích z hlediska otevírací doby naprosto neodpovídá pot ebám turist , zvlá t cykloturist . Navíc v místních restauracích chybí mořnost zakoupení kvalitního typického regionálního produktu, coř jsou ryby a pivo ó T ebo ský kapr a Bohemia Regent. Také zde zcela chybí restaurace typu bufet nebo fast food. Na stávající základnu stravovacích za ízení by bylo vhodné navázat tematickým okruhem ve stylu Pivní stezky T ebo ska, které by byly znamenány v map . Majitelé t chto pohostinství by poskytovali zvýhodn né ceny za pivo nebo jiný druh sortimentu p ímo turist m, kte í by se ú astnili se této trasy. Tím by se podpo il cestovní ruch a jeho rozvoj v pohostinství plo n v celém regionu, hlavn v men ích odlehlých obcích. V rámci gastroturistiky se nabízí e ení v oblasti zkvalitn ní poskytovaných slufleb, a to nejen co se kvality jídla týká, ale i kvality personálu a celkového prost edí restaurace.

V této oblasti lze navrhnout tematické, pravidelně se opakující veškeré doprovodným programem, a součástí s historickými souvislostmi i zábavnou náplní vhodnou k danému ročnímu období nebo svátku, případně místním slavnostem.

Lázeňství se v tomto regionu řadí k neodmyslitelným odvětvím cestovního ruchu. V dnešní době, kdy se wellness a zážitky staly fenomény a synonymem dobré dovolené, má lázeňství na Těbošsku obrovský potenciál. Z hlediska dalšího možného rozvoje v lázeňství je možné doporučit rozšíření ubytovacích kapacit lázní, jelikož jsou stále vytížené na 100%, většina klientů se do místních lázní stále vrací a lázně musí část pacientů odmítnout právě z kapacitních důvodů. Také rozšíření wellness procedur nejen v lázních, ale i v okolních soukromých zařízeních, by přispělo k dalšímu rozvoji cestovního ruchu. Dále je vhodné rozšířit tyto odpočinkové a relaxační procedury o volnočasové aktivity, zajímavé programy a animační sloužby.

Zvláště vhodnou a atraktivní formou cestovního ruchu je **venkovská turistika**, pro region Těbošsko přímo ideální. V současné době její zavedení není možné zrealizovat z důvodu nepřipravenosti místních farem na tento druh cestovního ruchu. Venkovská turistika může být dobrým příležitostí pro místní farmáře, ale z ekonomického hlediska pro majitele nedostačující. Přesto by bylo do budoucna více než vhodné se na tento segment zaměřit a doplnit její doprovodné aktivity, především hipoturistiku, cykloturistiku, sběr lesních plodů a hub apod. Díky existenci lázní by bylo možné zapojit do léčebných programů i hipoterapii a navázat tím na wellness aktivity lázní.

Z hlediska **sportovní-rekreačního cestovního ruchu** by celému regionu výrazně pomohla legalizace koupání v písečných a vybudování materiálně technické základny (oborštění, hygienická zařízení a příslušenství pro vodní sporty). Jelikož se na některých písečných státech, je zde vstup zakázán. Pro další rozvoj této formy CR by bylo vhodné rozšířit sportovní akce i do vedlejší sezony, kdy by se turisté mohli nejen účastnit, ale i pozorovat děj jako diváci. Na Těbošsku se nachází jediná rybníková nádrž, na které je povoleno sportovní rybaření. Z tohoto důvodu by bylo možné ještě více zatraktivnit sportovní rybolov pořádáním závodů s celonárodní, případně mezinárodní účastí a atraktivním doprovodným programem. To je ovšem podmíněno vybudováním

pot ebného zázemí u rybník . Velkým lákadlem pro začínající rybáře i rybáře amatéry by mohla být i možnost grilování vlastních úlovků za asistence kuchaře o profesionála.

11. Závěr

Život v regionu Těbošsko a možnost ekonomického rozvoje jsou z velké míry ovlivněny přítomností CHKO Těbošsko. Na jedné straně je to ovlivněno ze strany ochránců přírody, na druhé straně je to brzdí vyuffívání potenciálu tohoto území jako rekreační oblasti.

Cílem této práce bylo zaměřit se na problémové oblasti v regionu Těbošsko a navrhnout nové možnosti rozvoje cestovního ruchu a služeb. Toto bylo navrženo pro obce s vysokým indexem stárání, kde byl doporučen kulturně-poznávací cestovní ruch určený pro seniory, a pro obce s vysokou mírou nezaměstnanosti. V těchto obcích byly navrženy možnosti rozvoje v jednotlivých oblastech cestovního ruchu, dané podmínkami a předpoklady tohoto regionu.

Výzkumem bylo zjištěno, že region Těbošsko má pro rozvoj cestovního ruchu velmi dobré předpoklady, zvláště díky přírodě, rybníkům a lázeňství, čímž byla potvrzena první hypotéza. Region Těbošsko se skládá ze čtyř mikroregionů, které se dle výsledků zkoumání demografických determinant liší, i když geomorfologicky jsou si velmi podobné. Druhá hypotéza o roznorodosti regionu Těbošsko z hlediska rozvoje cestovního ruchu, byla na základě zpracovaných dat tedy potvrzena. I další hypotéza, že rozvoj cestovního ruchu Těboška je vázaný na možnosti vstupu nových podnikatelských subjektů a jejich možné návaznosti na stávající, se potvrdila. Těbošsko má širokou základnu stávajících podnikatelských subjektů, na které je možné navázat a vstupem nových podnikatelských subjektů je možné rozvíjet cestovní ruch v regionu. Poslední hypotéza, že v některých obcích na Těbošsku je možné zavedením CR zvýšit příjem obce, se rovněž potvrdila.

Závěrem lze říci, že Těbošsko spolu se svou krajinou a typickým charakterem oblasti se řadí mezi turisticky nejvyhledávanější místa jižních Čech.

12. Summary

This thesis describes demographic determinants of tourism and service development in the region of T ebo .

This thesis is divided into two parts ó the theoretical and the analytical part.

The theoretical part deals with description of this region and its municipalities. It describes the main benefits of T ebo and its surroundings ó nature, fishpond cultivation and spa.

The analytical part investigates the selected demographic determinants which influence the possibility of the tourism development in this region. The results of this research confirm the theory of regional development.

The aim of this thesis is to focus on the problematical parts in this region and propose new possibilities of tourism and service development.

13. Pohled poufíté literatury

ADAMCOVÁ, Martina. *Nabídka produkt pro náv-t vníky m sta T ebo a pro láze ské hosty*. eské Bud jovice, 2005. 57 s. Absolventská práce.

BLAŤEK, J., UHLÍ , D. *Teorie regionálního rozvoje*. Praha: Karolinum, 2002. 211 s. ISBN: 80-246-0384-5.

DYKYJOVÁ, Dagmar. *T ebo sko*. T ebo : Carpio, 2000. 112 s. ISBN 80-901945-8-3.

FORET, Miroslav; FORETOVÁ, V ra. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada, 2001. 180 s. ISBN 80-247-0207-X.

FRIEDL, Karel, et al. *Chrán ná území v eské republice*. Praha: Informatorium, 1991. 274 s. ISBN 80-85368-13-7.

HESKOVÁ, Marie, et al. *Cestovní ruch pro odborné -koly a vysoké -koly*. Praha: Fortuna, 2006. 224 s. ISBN 80-7168-948-3.

HRABÁNKOVÁ, Magdalena; HÁJEK, Tomá-. *Management cestovního ruchu*. eské Bud jovice: J U ZF, 2002. 82 s. ISBN 80-7040-580-5.

HULE, Miroslav. *Pr vodce po rybnících, památkách a hosp dkách T ebo ska*. T ebo : Carpio, 2005. 165 s. ISBN 80-86434-10-9.

CHARLTON, Martin; FOTHERINGHAM, A. Stewart. *Geographically Weighted Regression : A Tutorial on using GWR in ArcGIS 9.3*. Maynooth: National University of Ireland Maynooth, [200?]. 27 s.

CHARLTON, Martin; FOTHERINGHAM, A. Stewart. *Geographically Weighted Regression : White Paper*. Maynooth: National University of Ireland Maynooth, 2009. 17 s.

JENÍK, Jan, et al. *Biosférické rezervece eské republiky*. Praha: Empora, 1996. 160 s. ISBN 80-85779-31-5.

KLUFOVÁ, Renata. *Cestovní ruch Těbošsko*. P F UK, Praha, 2003. 134 s. Dizertační práce.

PSÍK, Jaroslav. *Průběhy z kurzu Vzdělávání k vyšší efektivitě cestovního ruchu v regionu Těbošsko*, 2010.

PSÍKOVÁ, Jiřina. *Takové byly a jsou těbošské lázně*. Těboš : Bertiny lázně Těboš , 2003. 130 s. ISBN 80-239-0517-1.

VÁVRA, Jaromír. *Průběhy z kurzu Vzdělávání k vyšší efektivitě cestovního ruchu v regionu Těbošsko*, 2010.

13.1. Internetové zdroje

Charakteristika oblasti [online]. 2.12.2006 [cit. 2010-03-13]. Charakteristika oblasti.

Dostupné z WWW:

<<http://www.trebonsko.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=834>>.

Vítejte v České republice [online]. c2005 [cit. 2010-03-13]. Biosférická rezervace

Těbošsko. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtourism.com/cze/cz/docs/what-to-see/national-parks/all/trebonsko/index.html>>.

14. Seznam tabulek a obrázků

Tabulka 1	38
Tabulka 2	41
Obrázek 1 - Obce regionu	11
Obrázek 2 - Index vývoje	43
Obrázek 3 - Index stáří	44
Obrázek 4 - Index ekonomického zatížení	46
Obrázek 5 - Podíl trvale neobydlených domů sloužících k rekreaci	48
Obrázek 6 - Podíl ploch vhodných k rekreaci	50
Obrázek 7 - Podíl podnikatelských subjektů ve sloužících	52
Obrázek 8 - Příjmy obcí na 1 obyvatele	54
Obrázek 9 - Míra nezaměstnanosti	56
Obrázek 10 - Podíl registrovaných osobních automobilů na obyvatele	58
Obrázek 11 - Koeficient determinace	61
Obrázek 12 - Rezidua	62